

Nas tednik Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

LETO XII. / ŠTEVILKA 5

CELOVEC, DNE 4. FEBRUARJA 1960

CENA 2.— SILINGA

Papež za mir in manjšine

V svojem tako globokem, v srce segajočem božičnem nagovoru, ki ga je naslovil po radiu na vse katoličane in na vse narode, je Janez XXIII. pokazal spet pota pravega miru. Pravi mir more priti le od Boga. Ima samo eno ime: Pax Christi — mir Kristusov. Kristus pa je izrecno povedal za vse čase: »Mir vam zapustim, svoj mir vam dam, ne kakor ga daje svet.«

Ta Kristusov mir je mir srca, notranji mir, ki ga more biti deležen le tisti, ki je blage volje in išče Boga ter izpolnjuje njegovo voljo. Biti mora socialni mir, ki sloni na temelju spoštovanja človeškega dostojanstva in človeške osebnosti. Dobrine stvarstva, gospodarske vrednote naj služijo človeku in celici človeške družbe — družini. Duh pravega bratstva mora napolnjevati narode.

Podlaga mednarodnega miru je resnica. Tudi za mednarodne povezave velja beseda: »Resnica vas bo osvobodila« (Jan 8. 32). Napačna načela premoči in sile, ki so zastrupljala sožitje narodov, morajo izginiti.

K resnici pa mora priti pravica, ki odstranjuje vzroke prepira in vojne. Vsakega da in prizna svoje pravice in dolžnosti. Ljubezen do bližnjega se mora pridružiti resnici in pravici. Le tako bo mož ustvariti pravo bratsko sožitje med narodi.

Kristusova Cerkev tudi danes posreduje pravi mir med narodi, kakor ga je posredovala od začetka svoje zgodovine skozi vsa stoletja do današnjega časa. Cerkev spremlja z molitvijo vsa iskrena prizadevanja za mednarodni mir in za rešitev vseh spornih vprašanj na podlagi odkritega sodelovanja. Poleg molitve pa nudi Cerkev Kristusova svojo vedno pripravljeno pomoč za doseg pravega miru. Spominja se pri tem besede cerkvenega učenika sv. Avgušтина: »Slavneje je z besedami premagati vojno kot pa z železom in jeklom, še slavneje je mir pridobiti z mirom.«

Žal še do zdaj vzroki motenj mednarodnega reda niso odstranjeni. Treba je, da se vrelci hudega zakopljejo, sicer bodo vedno nevarnosti za pravi mir. Že predhodnik Janeza XXIII., papež Pij XII., je v svojih božičnih poslanicah l. 1942 in 1943 opozoril ves svet na nevarnosti, ki ogrožajo svetovni mir: »Onečašanje pravic in dostojanstva človeške osebnosti, kršenje pravic družine in pravice do dela, ukinitve pravnega stanja in zdravega pojmovanja o državi v krščanskem smislu, kršitev prostosti in nedotakljivosti in varnosti drugih držav ne glede na njihovo velikost, sistematično zatiranje kulturnih in jezikovnih posebnosti jezikovnih manjšin, egoistično in samo na svojo korist obrnjeno mišljenje tistih, ki se pollašajo virov gospodarskega bogastva in gotovih dobrin, ki so določene za splošno uporabo, v škodo drugih narodov in še posebno preganjanje vere in Cerkve... Da bi se vsi ljudje, ki so blage volje, povrnila nazaj h Kristusu in poslušali glas božjih nauk, ki so nauki njegovega vidnega namestnika na zemlji in postavnih pastirjev — škofov. Tako bodo našli vsi resnico, ki odvrne zmoto, laž in prevaro. Pospeševali bodo uresničenje betlehemskega miru, tišega miru, ki je bil oznanjen vsem ljudem, ki so blage volje.«

Da bi današnji odgovorni voditelji narodov in nositelji državne oblasti poslušali in izpolnjevali glas Kristusovega namestnika, ki nam kaže temelje in pota pravega miru med narodi. Če bi se držali teh navodil, potem bi zavladal pravi mir na zemlji, ki mora biti zgrajen na temeljih resnice, pravice in ljubezni.

Gotovo je namenoma sv. oče Janez XXIII. omenil tudi sistematično zatiranje kulturnih in jezikovnih posebnosti jezikov-

Upor Francozov v Alžiru ugasnil

Po 8 dneh dramatičnih zapletljajev, ki so grozili Alžiru in Franciji z državljansko vojno, se je upor francoskih skrajnežev v Alžiru klaverno končal s predajo nekaj stotin zagrizencev. Samo nekaj nespečnih noči za barikadami in grožnja, da jim bodo odvzeli vodo ter električni tok, so jih spremenile v pohlevne ovce in voljno so šli v koncentracijska taborišča francoske vojske, v katerih so bili doslej arabski uporniki.

Kot smo že poročali, je sklep francoskega državnega predsednika De Gaulle, da naredi konec krvoprelitju v Alžiru, potem ko je prišel do spoznanja, da z vojaško močjo arabskih upornikov ni moč poraziti, vzbudil silovito nevoljo okrog 1 milijona francoskih naseljencev v Alžiru. Te sta vodila poslanca Lagailarde in neki kavarnar Ortiz. Njuna najjačja opora je bil general Massu, poveljnik francoskih elitnih čet — padalcev (Fallschirmjäger). Ko je Massu pred kakimi 10 dnevi znova začel groziti z uporom, ga je general De Gaulle poklical v Pariz in kratkoma odstavil. To je zbudilo silovito jezo v Alžiru. Francoski naseljenci so po obalnih mestih uprizorili velike demonstracije. Lagailarde in Ortiz sta v Alžiru zasedla najvažnejša javna poslopja, potem ko so v demonstracijah padli prvi strelji.

Zamajala se je celo zvestoba francoskih

čet, kajti vse je kazalo, da bodo po štirih letih borbe proti arabskim upornikom morali sedaj streljati tudi na Francoze. Nekaj dni je kazalo, kot da se bo francoskim upornikom res posrečilo dobiti vse evropsko prebivalstvo Alžira zase, dočim se arabsko prebivalstvo ni zganilo ter čakalo, kaj bo. Pa tudi v Franciji sami so imeli skrajneži podpornike.

Francosko vojaško poveljstvo se je odločilo, da zapusti mesto Alžir ter ga od zunaj sklone z oblegovalnim obročem. Nato pa je čakalo, da se prva ihta upornikov poleže. Ta taktika se je izkazala res kot najboljša, kajti po prvem razburjenju so tudi francoski naseljenci začeli spoznavati ves nesmisel upora, ki je položaj Francozov v Alžiru samo poslabšal in zmanjšal možnosti za njihov obstanek tudi v kaki novi ureditvi. Minuli ponedeljek se je Lagailarde, ki se je bil zabarikadiriral na univerzi, s svojimi 300 najzvestejšimi, predal, dočim je drugi voditelj upora, kavarnar Ortiz, v gneči izginil. Lagailarda so z letalom prepeljali v Francijo, kjer bo prišel pred sodišče, njegove vročeglave pristaše so pa strpali v koncentracijsko taborišče. Po kratkem vežbanju jih bodo vključili v francoske vojaške edinice ter jih poslali v boj proti arabskim upornikom.

Položaj De Gaulle se je s tem nekrvavim koncem upora zelo utrdil.

Tragedija koroških Slovencev

Revija „Die österreichische Nation“ prinaša naslednji zelo aktualni članek:

Kdor s srčnim zanimanjem zasleduje dogodke na Koroškem, ga mora presuniti način, kako se ravna s pripadniki slovenske narodne manjšine. Po kritični presoji mora priti do zaključka, da je to ravnanje v bistvu protiaustrijsko in da izvira samo iz nemško-nacionalne miselnosti. Ako se avstrijski politiki hvalijo, da so koroškim Slovencev z zakonoma o šolstvu in uradnem jeziku na južnem Koroškem (BGBI št. 101 in BGBI. 102/59) priznali koroškim Slovencev več, kot jim gre po državni pogodbi iz leta 1955, je to treba označiti le kot cinizem. V resnici je bil člen 7 državne pogodbe namenjen za zaščito slovenske narodne skupine in samo nemško-nacionalna advokatska logika je ga mogla spremeniti v nasprotje tega, ker se je opirala ne na smisel pogodbe, ampak zgolj na nepopolno besedilo.

Položaj je jasen: Pri obravnavanju koroških manjšinskih zakonov so strankarski politiki prekričali državnike, kajti sicer ne bi smeli z enostavno nasilno besedo parla-

nih manjšin. Koliko krivice se je v tem oziru godilo v zadnjih desetletjih in se dogaja še danes!

Vsak narod ima po naravnem božjem pravu pravico do življenja, in ker ima pravico do življenja, ima tudi pravico do svobodne uporabe svojega lastnega jezika in svojih lastnih kulturnih vrednot. Nihče ga pri tem ne sme ovirati ali mu jemati tozadevne možnosti in pravice.

Zgodovina nam kaže mnogo primerov, da se krivice, storjene narodu in posebno narodnim manjšinam, maščujejo že na tem svetu nad narodom, ki je kršil pravice drugih narodov in jih zatiral. Tuintam se te krivice maščujejo po stoletjih in potem tem bridkeje.

Hvaležni moramo biti sv. očetu Janezu XXIII., da je spregovoril neustrašeno jasno besedo Kristusovega nauka današnjemu svetu, s katero priznava in varuje pravice narodnih manjšin.

menta odločiti proti željam narodno zavednih koroških Slovencev, ki so zahtevali, da se ohrani vsaj stanje iz leta 1945!

Nato obravnava člankar takozvani »Elternrecht«, ki je v koroških razmerah postal enostavno sredstvo za izvajanje uradnega in neuradnega pritiska na slovenske starše, da svojih otrok ne prijavijo k slovenskemu pouku. Nadalje pravi: »Tako danes dve tretjini otrok, ki doma govorijo slovensko, ima v šoli samo nemški pouk, jutri bodo tri četrtine in nemško nacionalni krogi ne bodo prej dali miru, dokler ne bo izgledalo, da je iz koroških šol slovenščina povsem pregnana.«

In to bi hoteli doseči kljub državni pogodbi in zakonom za zaščito manjšin!

Štirje sporazumi Avstrije z Jugoslavijo

Kot poroča poluradna avstrijska poročevalna agencija APA, se bosta dne 16. marca zunanji minister dr. Kreisky in dr. Gschnitzer podala na tridnevni uradni obisk v Beograd. Ob tej priliki bodo v Beogradu podpisani štirje sporazumi, o katerih je bilo v predhodnih pogajanjih že doseženo soglasje. So to pogodba o malem obmejnem prometu, pogodba o izvršitvi izrekov razsodišč, pogodba o rastlinski zaščiti

Tragischer Vergleich

Eine löbliche Denkschrift kam hereingeflattert. Sie spricht zur Südtiroler Jugendstiftung, die die literarische Betreuung der Jugend Südtirols bezweckt. Als Präsident des Kuratoriums zeichnet der Herr Bundesminister Dr. Heinrich Drimmel. Unter den Mitgliedern sind andere prominente Persönlichkeiten des österreichischen öffentlichen Lebens wie Bundesminister Dr. Bruno Kreisky, Staatssekretär Prof. Dr. Franz Gschnitzer und andere mehr. Diese Aktion zu Gunsten der Südtiroler Jugend ist überaus sympathisch und erweckt unsere offene Bewunderung. Mit sonderbarem Gefühl lesen wir jedoch die einleitenden Sätze des Aufrufes, weil sie genau so treffend auch die Tragik unserer slowenischen Jugend in Kärnten wiedergeben.

Wir bringen diese Sätze der Denkschrift wortgetreu mit der zusätzlichen Umstellung auf unsere Lage wieder:

„Wer das Land jenseits des Brenners (diesseits der Karawanken) bereist und mit Menschen in Gespräch kommt, die mit ganzem Herzen an ihrer Heimat hängen, wird immer erfahren: Das „Problem Südtirol (Südkärnten)“ ist nicht nur politisch und wirtschaftlich, sondern vor allem auch kulturell zu sehen. Die Gefahr besteht auch nicht so sehr darin, dass die Erwachsengeneration ihre angestammte Kultur und Sprache verliert, sondern darin, dass die Jugend nicht mehr in sie hineinwächst.“

Die Sprache und die Dichtung tragen den Geist eines Volkes, die Werte der Seele und des Gemütes des Menschen. Nun wächst zwar die Jugend Südtirols (Südkärntens) in Schulen heran, in denen Deutsch (Slowenisch hier nur teilweise) unterrichtet wird, aber Italienisch (Deutsch) Hauptfach ist. Die stärker in Amts- und Geschäftskreisen vorherrschende italienische (deutsche) Umgangssprache führt die Jugend schon frühzeitig zur freien italienischen (deutschen) Jugendliteratur. Leider auch hier nicht zur wertvollsten, sondern zur gegenwärtigen Marktware, zu den Comics, den Schundheften, Zeitschriften, Zeitungen und zu den Sensations- und Kitschbüchern aller Art. Diese Lektüre wird von der erlebnishungrigen Jugend verschlungen, sie formt ihre innere Anschauung und beeinflusst die Entwicklung ihres Geistes und Gemütes...

Retten wir eine Kultur vor dem Verfall, indem wir der Jugend helfen, sich selbst zu finden, die ererbten geistigen Güter aufzunehmen, zu verstehen und weiter zu entwickeln!...

Slovensko kulturno društvo v Celovcu

Vse Slovence iz Celovca in naših dolin vabimo na našo

PUSTNO PRIREDITEV

v nedeljo, dne 7. februarja ob 6. uri zvečer v Kolpingovi dvorani

V CELOVCU

Na sporedu je veseloigra »STRIC V TOPLICAH«, bogat srečolov in prosta zabava s plesom.

Na svidenje!

Politični teden

Po svetu . . .

Dramatični dogodki v Alžiru so skoroda docela vzeli v zakup zanimanje javnosti, vendar se je pokazalo, da Alžir ni edina boleča točka mednarodne politike.

Nemci oklevajo

V zapadni Nemčiji so duhovi še vedno razdeljeni glede vprašanja, kako nastopiti proti pojavom nacistične miselnosti. Pred kratkim je vrhovno sodišče odločilo, da »Deutsche Reichspartei« ni nacistična stranka in razveljavilo odločbo upravne oblasti o razpustu te stranke, v kateri se zbirajo nekdanji Hitlerjevi pristaši, ki ne morejo pozabiti starih dobrih časov. Sodišče je namreč ugotovilo, da pravila te stranke ne vsebujejo nacistične miselnosti in da dokazi o dejanskem nacističnem delovanju te stranke niso bili zadostni. Ustanovitelj te stranke je namreč general Remer, poveljnik berlinskega stražnega bataljona »Grossdeutschland«, ki je igral odločilno vlogo pri zadušitvi upora proti Hitlerju, ki je sledil ponesrečenemu atentatu na »firerja« leta 1944. Po vojni je ta možak trdil, da če bi bil ponovno postavljen v isti položaj kot leta 1944, bi ravnal še enkrat prav tako kot takrat!

Ta odločba je v demokratičnih zapadnonemških krogih zbudila znatno nevoljo, kajti jasno je, da nacisti svojih pravih namenov ne bodo izrazili v pravilih, kar se pa dokazov o prevratniškem delovanju tiče, pa je znano, da pridejo ti z vso prepričljivostjo na dan šele takrat, ko je že — prepozno. Izkušnje komunističnih in fašističnih revolucij našega stoletja bi pravzaprav nemškemu sodnikom morale biti znane.

Kljub tej določbi pa je minuli teden pokrajinska vlada dežele Porurje—Palatinat odredila razpust te stranke in sicer na temelju novih dokazov o njenem nacističnem delovanju.

Kljub vsemu zatrevanju o komunističnih agitatorjih, ki baje stoje za nacističnimi izgredi, pa so kljukasti križi onečedili ne samo sinagoge, cerkve in hišne zidove, ampak tudi nemško dobro ime v svetu. Zato je kancler Adenauer danes obiskal koncentracijsko taborišče Belsen, da se ondi pokloni žrtvam nacizma. Spremljal ga je predsednik svetovne židovske organizacije Nahum Goldmann.

Zapadnonemška vlada je glede ukrepov proti nacizmu podobna znanemu mladeniču, v čigar »prsih bivata dve duši«. Vplivni krogi resničnih demokratov se trudijo, da opozorijo Nemce na nevarnost povratka nacizma ter na škodo, ki jo je nemškemu ljudstvu prizadejal. Zavedajo se tudi, da je proti nepopoljšljivim pristašem preteklega režima treba odločno nastopiti, prav posebno pa preprečiti, da s svojimi sanjarijami o mogočnem nemškem rajhu ne okužijo nemške mladine. Po drugi strani si pa ni moč prikrivati dejstva, da nacizem ni bil pojav male skupinice, ampak da je zajel široke plasti nemškega prebivalstva. Ti ljudje so danes povečini na istih položajih kot so bili nekdaj, v upravi, sodstvu, šolstvu, gospodarstvu in celo policiji. So kot mlinski kamen, ki tlači nemško demokracijo k tlom. Ta upravni aparat je tisti, ki je z največjo vnemo iskal krivice za nacistične izgrede — med komunisti. Toda izid je kljub veliki vnemi bil pičel. Čeprav ni moč tajiti dejstva, da komunisti poskušajo v notranji in zunanji politiki izrabiti nacistične izgrede zase.

Po drugi strani je pa nesporno dejstvo, da je neonacizem splošno nemški pojav, kajti kljub najstrožjemu policijskemu teroru so se kljukasti križi in hitlerjevske zastave pojavile tudi v Vzhodni Nemčiji. Komunistična policija je zaprla več članov in celo funkcionarjev komunistične mladinske organizacije, ki so se javno proglašali za Marksove pristaše, v srcu so pa bili le Hitlerjevi.

Ulbricht v napadu

Po načelu, da je napad najboljša obramba, je minuli teden komunistična vzhodnonemška vlada pozvala kanclerja Adenauerja, da začne najkasneje v 14 dneh pogajanja za ureditev berlinskega vprašanja. Nadalje želi vzhodnonemški ministrski predsednik Ulbricht od Adenauerja, da bi na bližnji vrhunski konferenci obe Nemčiji nastopili enotno. V Bonnu ta »ultimate«

formalno sploh niso sprejeli na znanje, vendar kaže vzhodnonemški podvig, da hoče sovjetski blok sedanji, zaradi nacističnih izgredov omajani mednarodni položaj Zapadne Nemčije izkoristiti za to, da izsili nove koncesije glede Berlina. Se razume, da je Bonn »skupni nastop« s komunistično Nemčijo na vrhunski konferenci gladko odklonil. Tam so si na podlagi izkušenj namreč že na jasnem, da imajo skupni nastopi, ki jih predlagajo komunisti s ponavadi lepo donečimi gesli o »narodni edinstvi in enotnosti«, le namen, da služijo na koncu koncev ozkim partijskim ciljem. Ulbricht je namreč prekaljeno zvest podanik svojega moskovskega gospodarja Hruščeva in vselej izvršuje le njegova povelja. »Enoten« nemški nastop bi bil zategadelj mogoč le, če bi ga odobril tudi Hruščev.

. . . in pri nas v Avstriji

Reformisti v OeVP na delu

Minuli teden je bil v avstrijski notranji politiki sorazmerno miren, čeprav cela vrsta pomembnih zadev čaka na rešitev.

Koalicijski odbor, ki odloča o vseh važnejših zadevah, se je sicer po daljšem času sestal, vendar samo v toliko, da sejo odgodi, kajti o nobenem izmed vprašanj dnevnega reda, to je o mlinarskem zakonu, o spojitvi obrobnihi podjetij z Montan-Alpino ter imenovanje vodilnih direktorjev pri poddržavljeni osrednji električni družbi (Verbundgesellschaft), ni bilo moč doseči sporazuma. In to v glavnem zaradi tega, ker eden izmed koalicijskih partnerjev, to je OeVP, preživlja dobo sprememb v pričakovanju svojega letnega običnega zbora, ki bo predvidoma še ta mesec prinesel važne odločitve glede bodoče smeri te stranke, ki še vedno kot prva nosi glavno odgovornost za koalicijsko vlado.

Nazadovanje te stranke pri lanskim državnoborskih volitvah je sprožilo v stranki sami val nezadovoljstva z dosedanjim vodstvenim skupino, ki ima več ali manj že od leta 1945 vajeti v rokah. Glavna tarča nezadovoljstva sta zvezni kancler in strankin načelnik ing. Raab, ki mu očitajo, da se zaradi starosti in preobremenjenosti z vladnimi zadevami ne more zadosti temeljito pečati s strankinimi posli, ter glavno tajništvo, ki baje samolastno odloča. Mnogo je bilo v zadnjih dneh govora o »samotnih sklepih« kanclerja Raaba in njegovega najostrejšega kroga. V bistvu je to nasprotje izraz stare nezadovoljnosti zveznih dežel proti Dunaju, ki hoče vse imeti v svojih rokah. Zato je središče »reformistov« Štajerska, kjer stopata v ospredje posebno deželni glavar Krainer in poslanec dr. Gorbach, enakih misli so pa tudi deželna vodstva stranke na Tirolskem, Solnograškem in Gornji Avstriji.

Reformisti menijo, da je leno in samolastno vodstvo strankinih poslov iz Dunaja zakrivilo nazadovanje stranke.

Slovensko se je treba učiti!

Zakaj se je treba slovensko učiti? Razlogi so različni. Kar vzemimo besedo: »razlož«. Bo kdo rekel: te besede pri nas doma nimamo. Odgovor: Verjamem, da ne. Tudi jaz se je nisem naučil ne od očeta ne od matere. Vsak — besedo »vsak« moramo zelo poudariti — pismeni ali knjižni jezik ima mnogo več besed, kot jih rabimo doma pri vsakdanjem govorjenju. Zato se vsi narodi učijo svoje materinščine ne samo doma, marveč tudi v šoli. Ali je že kdo kdaj slišal Nemca ali Laha ali Francoza ali Angleža, da bi bil rekel: svoj materinski jezik že itak znam, torej se tega jezika v šoli ne bom učil! Ne, kaj takega se še ni zgodilo. Vsi narodi se učijo svojega materinskega jezika tudi v šoli. In neumnost ali pa sleparija in goljufija je, če kdo pravi, da se materinščine v šoli ni treba učiti!

To je torej en razlog, da se moramo tudi slovensko v šoli učiti. Mnogo je slovenskih besed, ki se jih moramo šele v šoli naučiti. Nekateri se še čudijo, da toliko slovenskih besed ne razumejo. Vzrok je šola, ki jih teh besed ni naučila.

Nemec pravi: »Deine Muttersprache, Deutscher, halt in Ehren.« — svojo materinščino, Nemec, imej v časti! Vsi narodi častijo svojo materinščino. Mar naj bi bili ravno mi Slovenci izjema? Tudi mi ima-

Stara skupina v osrednjem vodstvu je svoje stališče odločno branila, vendar izgleda, da bo le prišlo do nekih sprememb. Tako je bil na nedeljskem običnem zboru Delavsko-namščenske zveze (OeAAB) izvoljen za novega načelnika te organizacije dosedanji generalni sekretar stranke dr. Maleta. V zadnjem času pridobiva ta organizacija na pomenu, kajti tudi v vodstvu OeVP so prišli do spoznanja, da ne zadoštuje samo denar za volilno propagando, ampak da odločujejo končno vendarle glasovi in v volilni skrinjici je glas kmeta, delavca ali namščenca prav toliko vreden kot glas veleindustrijalca kljub vsemu njegovemu denarju.

Izgleda, da je kancler Raab trdno odločen, da prepusti mesto strankinega načelnika mlajšim rokam, vendar je zadeva še precej nejasna.

Socialisti z zanimanjem in veseljem opazujejo notranje boje v OeVP in upajo, da se skregani somišljeniki ne bodo zedinili, kajti to gre samo njim v korist. Oni imajo sicer podobne težave s svojo staro generacijo, ki tudi le nerada zapušča oblast, vendar o tem pride manj v javnost, ker se vse odigrava za zaprtimi vrati partijskih konferenc in forumov.

Pri nas na Koroškem je

volilni boj že v polnem teku,

čeprav se bo uradno začel šele dne 6. februarja. Zidovi so polni lepakov vseh strank in strankina vodstva pripravljajo s polno paro liste volilnih kandidatov. Pri manjših strankah gre to brez posebnih težav, ker je število izgladenih mest majhno, pač pa divjajo divje bitke pri obeh glavnih strankah.

Prometna nesreča, ki jo je povzročil mestni svetnik Asenbauer in smo o njej že poročali, je postala pravcata politična nesreča za socialistično stranko, kateri pripada ta podjetni avtomobilist. Stranka je napravila to napako, da je moža samo za nekaj dni poslala na dopust (najbrž, da se strezni), potem pa se je pojavil zopet na rotovžu in začel uradovati, kot da se ne bi bilo nič zgodilo. To zadržanje so seveda nasprotniki izkoristili in po interpelaciji OeVP-jevskih poslancev v državnem zboru na Dunaju je nastopilo osrednje vodstvo socialistične stranke. Asenbauer je bil pripravljen razrešen vseh svojih strankarskih in javnih funkcij ter poslan na dopust tako dolgo, dokler sodišče ne odloči o njegovi krivdi. Očita se mu, da je vinjen povozil nekega kolesarja ter nato s polno brzino odpeljal naprej, pustivši ranjenca ležati na cesti.

Socialisti pa OeVP seveda niso ostali nič dolžni. Privlekli so na dan primer njenega deželnega poslanca Moserja, ki je pred daljšim časom bil obtožen nemoralnih dejanj proti mladoletnim. Odgovor pa je tudi sedaj prišel takoj. V duhu koalicijske sloge je namreč takrat sam socialistični predsednik deželnega zbora prosil sodišče, da postopek proti Moserju ustavi, z ozirom na ugled deželnega zbora!

Pranje umazanega perila ni samo po sebi politika, pač pa je politika pogosto pranje umazanega perila.

SLOVENC

doma in po svetu

Pariz se je poklonil spomenu škofa Rožmana

Francozi in Slovenci, ki živijo v Parizu, so se na dostojen način poklonili spomenu velikega škofa Rožmana. Takoj, ko so zvedeli za škofovo smrt, so opravili sv. mašo zadušnico, ki jo je daroval č. g. Ignacij Čretnik, dušni pastir za Slovence v Franciji. Sv. daritve so se pa udeležili ugledni zastopniki francoskih diplomatskih in kulturnih krogov s predsednikom Društva prijateljev Jugoslavije M. Bourgoinom na čelu, nadalje č. g. Dragun, katoliški dušebrižnik za Hrvate v Franciji, prota Garič, srbski pravoslavni duhovnik, bivši predsednik jugoslovanske vlade Dragiša Cvetković in drugi.

V svojem žalnem govoru je č. g. Čretnik orisal lik pokojnega škofa, veliko in plodno delo, ki ga je opravil kot duhovnik in škof, pa tudi bridka leta njegovega begunstva, v katerega ga je pognala njegova zvestoba pravici ter odločni, načelno jasni odpor proti komunizmu. Škof Rožman pa je bil tudi velik slovenski narodnjak. Pridigar je prečital eno izmed zadnjih škofovih pism, v katerem pravi: »Iz mnogih ran teče kri našega naroda, najhujša in najbolj skeleča je na Koroškem. Vnebovpijoče je, kar počenja Nemci — pa zdi se, da imamo samo eno sredstvo: molitev.«

Dne 16. januarja pa je Društvo prijateljev Jugoslavije v Parizu priredilo posebno spominsko svečano pok. škofu Rožmanu. Vodil jo je grof Robert de Dampierre, nekdanji francoski veleposlanik v Beogradu, ki je večkrat prihajal v Slovenijo. Več govornikov je osvetlilo življenje in delo pokojnika, posebno pa njegove zasluge za spoznavanje in prijateljstvo med Francozi in Slovenci. Za zaključek je slovenski pevski zbor zapel dve naši najlepši žalostinki: »Gozdič je že zelen« in »Vigred se povrne«.

Rožmanova proslava v ameriški vojaški šoli

Na ameriški vojaški šoli za tuje jezike, na kateri poučujejo tiste tuje jezike, ki jih ameriška vlada smatra za tako važne, da jih mora določeno število vojakov obvladati — in med temi je tudi slovenščina, — je vojaški kaplan, polkovnik Peter Rush bral mašo zadušnico za pokojnim ljubljanskim škofom dr. Rožmanom.

V spominski pridigi je slavil pokojnika kot požrtvovalnega dušnega pastirja in odločnega borca proti komunizmu. Navajal je tudi škofovo dobrodelnost, ko je v času okupacije in najhujše vojne stiske blažil rane številnim družinam, beguncem, internirancem in drugim pomoči potrebnim.

Tržaška škofijska sinoda o manjšinah

Pred kratkim je bila v Trstu končana škofijska sinoda, ki je sprejela vrsto pomembnih odredb o bogoslužju in drugih z izvrševanjem vere zvezanih zadevah. Prelat dr. Ukmar je o sinodi izdal posebno knjižico, v kateri prinaša sinodalne sklepe in jih pojasnjuje. Vprav prelatu dr. Ukmarmu, ki ni le goreč duhovnik, ampak tudi izkušen cerkveni pravnik, je uspelo, da so bili med drugim sprejeti tudi predpisi za dušno pastirstvo v narodno mešanih krajih. Kot on sam pravi v omenjeni knjižici, ima skoroda vsaka župnija tržaške škofije »to ali ono narodno manjšino. Ni vse prav, ni vse tako, kakor bi moralo biti med pravimi kristjani, kakor bi moralo biti v sleherni pravici in civilizirani državi. Veliko je sovraštva, veliko preziranja, veliko krivice in zapostavljanja; prava sramota za prosvetljeno dvajseto stoletje.«

Tako določa člen 15.: »Ker ima tržaška škofija več narodnosti in ker meji na drugo državo, naj se duhovniki še toliko bolj varujejo duha nezdravega nacionalizma in si prizadevajo, da se ta duh tudi v vernikih izkorenini.« Člen 81. pa odreja: »Duhovniki, ki se potegujejo za kako župnijo, morajo znati jezike vernikov dotične fare. Oni, ki oskrbujejo dvojezične župnije, naj pazijo, da ne bodo verniki te ali one narodnosti škode utrpeli ne v pridigovanju in ne v spovednici.«

ščina. Ta jezik nazaduje in more tudi popolnoma izginiti. A to ni prav. Ta jezik se mora ohraniti, tako kakor tudi druge stare in častitljive stvari skušamo ohraniti.« — In mož je bil po rodu Nemec.

Zopet en razlog, da našo materinščino ohranimo in da se je učimo tudi v šoli.

Nadaljni razlog, da se učimo slovensko, je to, da je slovenščina zelo lep, blagoglasen jezik. Kako je rekel Svcar, župnik Minder, svoj čas dušni pastir na Golovici na pobočju Svinje planine? Rekel je, da je slovenščina: »so süß, so weich, so vokalreich, so klangvoll« — tako sladka, tako mehka, tako bogata na samoglasnikih, tako zvoneča. In da je vsled teh lastnosti slovenščina prav posebno pripravna za petje.

Dovolj razlogov torej, da ljubimo naš slovenski materinski jezik in da se ga učimo tudi v šoli!

Koledarske skrbi

Danes si človek življenja brez koledarja sploh ne more predstavljati. In vendar je še zdaj mnogo narodov, ki ne potrebujejo take razdelitve časa. Ti narodi prav nič ne pogrešajo koledarja; njih preprosto življenje se uravnava kar po letnih časih. Zanje je brez pomena, na kateri dan ujamejo plen. Ti ljudje živijo v resnici, kot mi lepo pravimo, „iz dneva v dan“, in če se hočejo dogovoriti za kak kasnejši rok, si pomagajo na zelo enostaven način.

Južnoameriški Indijanci napravijo na vrvi toliko vozlov, kolikor dni je do dogovorjenega sestanka. Ob vsakem sončnem vzhodu nato en vozol razvežejo in, ko pridejo do zadnjega vozla, vedo, da je sedaj čas, odpraviti se na kraj sestanka ali opraviti določen posel. V drugih krajih vzamejo leseno palico in napravijo vanjo vsak dan eno zarezo, dokler ni doseženo število. Ta običaj je še sedaj znan mnogokje v Aziji, še pred nekaj stoletji pa je bil v navadi tudi v severni Evropi. Ljudje, ki pri nas ne smejo imeti koledarja, na primer kaznjenci, pa hočejo vedeti, kako poteka čas, si pomagajo podobno.

To ni nič drugega kot pomoč spominu in nima dosti skupnega s koledarskimi računi. Saj manjkajo predvsem podatki o vsakokratnem mesecu, tednih in dnevih, ki jih brez astronomskih osnov ni mogoče dovolj natančno določiti. Zato ni čudno, da so mnogi kulturni narodi že pred stoletji in tisočletji opazovali nebesna telesa, ko so delili čas. To vidimo pri Egipčanih, Kitajcih in Indijcih, ki so imeli celo že velike zvezdarne.

PRIPROSTI KMEČKI KOLEDAR

Preseneča pa, da so razni mnogo primitivnejši narodi izvršili meritve, ki so kos vsaki znanstveni preizkušnji. To vidimo predvsem pri praprebivalcih otoka Bali. Stari »kipu koledarji z vozli« iz Peruja označujejo lunina in sončna leta.

V starem Rimu so uporabljali takoimenovani koledarski kamen, na katerem so bili v zgornji vrsti simbolično prikazani dnevi v tednu, ob straneh dnevi v mesecu in v sredini meseci sami. Podobno napravijo imajo še danes Eskimi; to je okrogla plošča, na sredi katere je sedem dni v tednu. Iz sredine pa gredo proti obodu kot žarki vrste luknjic, ki predstavljajo poedine mesece in dneve.

Znatno izboljšanje predstavlja kmečki koledar iz 7. stoletja, ki so ga našli v Franciji. Koledar je iz pestro pobarvanih lesenih ploščic, na katerih so po dolgem narisani meseci in njih dnevi. Nedelje so zaznamovane s svetlimi trikotji s križem, delovni dnevi pa s temnim markiranjem. Razni cerkveni prazniki so poudarjeni z ustreznimi podobami.

Pri teh preprostih pregledih je dvanajst mesecev največkrat pravilno prikazanih in tudi leto je s svojimi 364 odnosno 365 dnevi izračunano precej točno. Do nepravilnosti pride le, kadar se shematično napravljena razdelitev ne ujema s stvarnim premikom nebesnih teles. Tu je prišlo do raznih reform, da bi dosegli izenačenje z astronomskimi dogajanji. Na Kitajskem so si

nekoč pomagali tako, da so v vsakih 60 let uvrstili eno prestopno leto. Leto je pri tem računano imelo le 360 dni. Vendar je bil premik letnih časov in vrstnega reda mesecev kljub temu tako močan, da so morali od časa do časa na cesarski ukaz na novo določiti razdelitev leta.

PAPEŽI SO DOLOČILI TUDI ČAS

Podobna razglabljanja so prisilila tudi Rimljane, da so leta 46 pred Kristusom upeljali takoimenovani julijanski koledar s 365 dnevi, vsako četrto leto pa so imeli prav tako kot mi danes prestopno leto s 366 dnevi. Leta 1582 je moral papež Gregor XIII. uvesti nov popravek. Julijanski koledar je namreč počasi prehiteval čas in bilo je nevarno, da padejo cerkveni prazniki v napačne letne čase. Zato so črtali 10 dni in določili, da vsako stoletje izpade po en prestopni dan, z izjemo tistih, ki so deljiva s 400. Ta takoimenovani gregorijanski koledar so kmalu upeljale vse katoliške države. Nekatere države, kot na primer Rusija, so pa še nadalje ohranile julijanski koledar. Sovjetska vlada se je pridružila našemu časovnemu štetju leta 1923.

Ni dvoma, da tudi naša koledarska razdelitev ni ravno idealna. Pomanjkljivost vidijo zlasti v tem, da se dnevi v tednu, na katere padejo razni prazniki, stalno premikajo.

Že pred zadnjo vojno se je oglašil nemški znanstvenik dr. Blochmann z raznimi spreminjevalnimi predlogi. Tudi on sicer računa leto z 52 tedni po 7 dni, torej skupaj 364 dni. Ker pa ima astronomsko leto nekaj manj kot 365 dni in 6 ur, je treba

vstaviti dodaten dan. To naj bi napravili tako, da bi vrinili vsako leto med 30. junij in 1. julij poseben dan, ki ne bi veljal kot dan v tednu. Soboti 30. junija naj bi sledila nedelja, 1. julija, čeprav bi med obema dnevmoma ležal omenjeni dodatni dan. Vsako četrto leto bi razen tega vrinili pred 1. januar še dodatni prestopni dan, a se tudi pri tem ne bi premaknili tedenski dnevi.

Nadalje naj bi spremenili število dni v mesecu. Samo vsak prvi mesec v vsakem četrletju ima še 31 dni, vsi drugi 30. Tako bi se začelo vsako tromesečje z nedeljo, vsak drugi mesec s sredo in vsak tretji s petkom. Prazniki padejo pri tej razdelitvi vsako leto na isti dan: velika noč na nedeljo 8. aprila, binkošti na nedeljo 26. maja, 1. maj bo vedno sredo, božični večer vsako leto nedelja.

Taka razdelitev časa bi imela gotovo razne prednosti. Razen božiča se ne bi nikoli zgodilo, da bi bil z nedeljo združen še drug praznik, da bi torej bila dva nedelavnika skupaj. Ko bi bilo tako, bi železnica in letalskim družbam ne bilo več treba spreminjati voznega reda. Tudi za banke, šole in razne druge javne ustanove bi stalni koledar nedvomno pomenil olajšave.

Nasprotniki te nove časovne razdelitve pravijo predvsem, da je v prestopnih letih dvakrat med dvema nedeljama po 7 delovnih dni. Spet drugi vidijo ravno v stalni menjavi med dnevi v tednu in datumom prednost pred Blochmannovo enoličnostjo.

Med obema svetovnima vojskama se je Društvo narodov s tem vprašanjem že ukvarjalo na svojih sejah nič manj kot 152-krat. Njegovo dediščino je prevzela Organizacija združenih narodov, ki se je na podlagi dobro izdelanega perujskega načrta ukvarjala s temi vprašanji leta 1950. Predlog je ponovila indijska delegacija leta 1953, z njim se je ukvarjal gospodarski in socialni odbor ZN. Mogoče bomo torej še mi doživeli uvedbo novega »Svetovnega koledarja« ...

Stare in nove sovjetske šole

V Moskvi so pred kratkim končali prvo zborovanje sovjetskih cirkuških klovnov ali pavlih, ki so ga imeli za zaprtimi vrati. Zborovanje je bilo prvo te vrste na svetu. Po poročilu, ki je zdaj izšlo v reviji »Sovjetska kultura« so »mojstri smeha« razpravljali o zelo resnih zadevah.

Razni uradni kritiki so omenjali pomanjkljivosti pavlihovskega dela. Ena največjih napak je po njihovem v dejstvu, da je slišati v vseh 500 sovjetskih državnih cirkusih ob istem času iste šale, iste satire in iste domisleke. Pavlihe so krivdo za to skušali pripisati sovjetskim pisateljem, ki jim ne marajo ali ne morejo pripravljati dovolj izvirnih in duhovitih besedil.

Da bi premagali dolgočasje v nastopih

sovjetskih klovnov, je ravnatelj moskovske cirkuške visoke šole Vološin predlagal, naj bi študij za pavlihe podaljšali od sedanjih dveh let na štiri. Profesor Dimitrijevič, ki velja za glavnega sovjetskega cirkuškega teoretika in strokovnjaka, pa je zahteval, naj bi pravilne izbirali med najbolj nadarjenimi gojenci Državnega zavoda za dramsko umetnost, ker bi le tako lahko zvišali njihovo umetniško raven.

Na splošno so sovjetskim pavliham na tem zanimivem zborovanju zabičevali, naj najprej docela pozabijo stare šale, naj jemljejo za tarčo meščansko ideologijo, zasebno lastnino in verske predsodke, če hočejo pravilno zabavati sovjetskega človeka. Če se bodo sovjetski ljudje tem novim šalam smejali, bomo pa šale videli.

Morda še ne veste ...

da »turška kopel« ni niti turška niti kopel. To so prostori z vročim zrakom in so starorimskega izvora.

da termiti ali bele mravlje niso niti mravlje niti bele. Spadajo v družino »orthoptere« in so rjave barve.

da gorčični plin ni niti plin niti gorčica, ampak hlapljiva tekočina.

da nimajo morske mačke ničesar skupnega z mačkami niti ne živijo v morju. So namreč vrsta opic.

da nilski ali povodni konji niso konji. Prav tako niso to morski konjički, ki jih znanstveno prištevamo med ribe.

da westminsterska opatija ni opatija, ampak le podružnica londonske male cerkve sv. Petra.

da bananovega olja ne pridobivajo iz banan, ampak je stranski izdelek pri čiščenju petroleja.

da pečatni vosek ni vosek, ampak snov iz želata, terpentina in cinobra.

da zlata žila ni žila, ampak bolezen na debelem črevesu.

Tudi Francozi se izmikajo vojaški službi

Poleg političnih škandalov ima Francija tudi druge. Eden med njimi so oprostitev od vojaške službe, s katerimi bo zdaj, kakor kaže, konec.

Največ zgražanja med Francozi, katerih sinovi se morajo že šest let biti v Alžiru, je vzbudilo dejstvo, da so oblasti leta 1957 odložile nastop vojaškega roka mlademu modnemu diktatorju Yvesu Saint-Laurentu, dediču in nasledniku Christiana Diorja. To so storili po zakonu, ki dopušča začasno oprostitev od vojaške službe zaradi kmetijskih, industrijskih in trgovinskih potreb. Saint-Laurentu so odlog na tiho podaljševali in mladi mož najbrž ne bi bil videl vojašnice, če se ne bi bili v vso zadevo zagnali listi. Zdaj je na vprašanje nekoga poslanca odgovoril obrambni minister v »Uradnem listu«, da bo moral Diorjev naslednik obleči vojaško suknjo 1. septembra 1960.

Prav tako je bil minister prisiljen dati pojasnilo, kako je glede tega z zadnjim možem filmske igralka Brigitte Bardotove, Jacquesom Charrierom. Temu so odložili nastop roka najprej kot »studentu keramike«. Pred kratkim so ga poklicali k oklopnikom, a je takoj dobil bolniški dopust, kar je seveda vzbudilo škandal.

Vojni minister zdaj pravi, da so Charrieru dovolili dopust na zdravnikovo zahtevo; da je Brigitin mož res v bolnišnici pod strogim nadzorstvom; da mu bodo dopust odšteli od rednih počitnic in da bo moral spet prijeti za puško, takoj ko bo ozdravel od živčnega zloma.

Nekateri pariški listi trdijo, da je Charrier dobil živčni napad, ker je v vojašnici pri vseh kolegi videl ne preveč vzpodbudne fotografije svoje slavne žene ...

FRAN ERJAVEC:

274

KOROŠKI SLOVENC

(III. del)

Razen Collinovih pesmi je širila vlada še druge, ki naj bi dvigale domoljubno razpoloženje, a ljudstvo jim je dodajalo le strupene zbadljivke in debele šale na račun oblasti.

Vse kaže, da ta uradno naročeni patriotizem ni prav nič ogrel ne prevajalca Grundtnerja in še manj naše koroško slovensko ljudstvo, saj naš brezpravni kmečki podložnik pač ni mogel imeti najmanjšega razloga, da bi se navduševal za tisto državo, ki mu ni nudila nobenih narodnih in socialnih pravic in da bi branil gradove svojih izkoriščevalcev, ki so se sami skrbno ogibali vojaške suknje (plemstvo je bilo namreč tudi oproščeno vojaške službe). Vse domobranstvo po slovenskih predelih zato tudi ni doseglo skoro nobenih uspehov in je predstavljalo le zapravljanje časa, truda in denarja. Med rudarji in kmeti (zlasti okoli Pliberka in Železne Kaple) je zavladal proti njemu odkrit odpor, ki ga je skušala vlada »pomiriti« s še poostreno cenzuro in s tem, da je prisiljevala liste k objavi »navdušujočih« vesti in član- kov, ki jih je delila potem med ljudstvo.

Ker je bila Koroška obmejna dežela (mejila je na Italijo in na Bavarsko, ker je bila Tirolska tedaj bavarska) in so vodile skozi njo glavne ceste iz Italije v osrčje Avstrije, so morali seveda poskrbeti tudi za primerno utrditve glavnih vpadnih točk v deželo. V ta namen so nakazali en milijon in odredili utrditve Predila proti vpadu iz doline Soče, Naborjeta proti vpadu iz doline Bele in Sachsenburga proti vpadu iz Tirolske

po dolini Drave, a pri Trbižu, Podvetrovem in na Ljubelju so zgradili okope. K utrjevalnim delom pri Sachsenburgu so privedli celo novomeške domobranci s Kranjske, ki so bili v najbednejšem stanju in so imeli z njimi tudi velike težave, ker niso razumeli niti besedice svojih nemških poveljnikov. Ker je pa prišla odredba za utrjevalna dela šele v pozni jeseni l. 1808, zaradi zmrznjenih tal ni bilo mogoče več zgraditi iz kamna zidanih utrdb, temveč le iz hlodov, ilovice in prsti ter zaklonišča iz desk, le topničarski položaji so bili vsekani v skale.

Razen domobrancev so zbrali že pozimi l. 1808—09 na Koroškem še celotno mobilizirani domači koroški pešpolk, štajerski Chastelerjev polk in še nekaj drugih čet, namenjenih predvsem za Tirolsko, toda brez konjenice in topništva, pač pa mnogo prevoznih sredstev. Napoleonu, ki si zaradi vstaje na Španskem nikakor ni želel še nove vojne z Avstrijo, vse te izzivajoče avstrijske vojne priprave seveda niso ušle (o njih so celo obširno javno pisali južnonemški časopisi). Zaradi njih je večkrat svaril avstrijskega poslanika Metternicha, a seveda zaman; zato je potem že v februarju l. 1809 tudi odpoklical svojega poslanika na avstrijskem dvoru. Cesar Franc I. se je bil namreč že dne 8. febr. končno javno odločil za vojno in štiri dni zatem zopet postavil za vrhovnega poveljnika svojega brata Karla, a vsa avstrijska vojska je narastla do sredine meseca marca l. 1809 na 280.000 mož redne armade in 224.000 domobrancev.

Avstrijski napad je moral Napoleon pričakovati predvsem v Nemčiji, kjer sta bila tedaj samo dva francoska vojna zbora. Ker bi mogel Avstrijce odvrniti od napada le strah pred ruskim nastopom, je povabil Napoleon že v oktobru carja na spredaj omenjeni sestanek v Er-

furtu in tu pristal na rusko zasedbo Finske ter romunskih kneževin, odklonil pa rusko osvojitve še drugih turških ozemelj. Zaradi tega je bila razočaranemu carju Napoleonova zadrega še dobrodošla in je odklonil celó vsako resno diplomatično intervencijo na Dunaju, a Dunaju je na skrivnem celo izrečno obljubil, da ne bi napadel Avstrije. Glede na vse to si seveda tudi Napoleon ni mogel delati nobenih utvar več. Napel je zato vse sile, da zbere primerno armado, še preden pride do avstrijskega napada. Odhitel je iz Španije v Pariz, kjer pa spriču neuspehov v Španiji ni našel najugodnejšega razpoloženja. Čutil se je izdanega od vseh. Prebivalstvo je postalo že skrajno naveličano večnih vojn in na vseh koncih se je že pojavljalo nezadovoljstvo proti Napoleonovi politiki, češ da more voditi le v splošno propast. Njegov položaj je bil tem težji, ker se je moral požuriti na nemško bojišče (iz Pariza je odšel dne 13. IV.), a za njegovim hrbtom so se snovale v Parizu in celo v armadi zarote proti njemu. Razen tega so na podeželju začeli vnovič dvigati glave rojalisti in jakobinci, njegov spor s papežem je vznevoljeval katolike, a na obalah bi moglo priti do angleških izkrcanj. Skratka: od l. 1805. dalje ni bil še nikoli v toliki stiski, vendar je znal ohraniti vso svojo čudovito hladnokrvnost. Šibke sile svoje porenske armade je pomnožil z novimi vpoklici ter s tujimi četami (zlasti s četami Porenske zveze) in tako je razpolagal že na spomlad l. 1809. v Nemčiji zopet s 300.000 možmi, v Italiji s kakimi 100.000 in v Dalmaciji jih je imel 15.000. Ustvaritev tolike nove armade v tako kratkem času je pomenjala res pravi čudež, toda njena bojna vrednost je daleč zaostajala za prejšnjimi, kajti sestajala je po veliki večini iz na pol izvežbanih novincev ter tujcev in še teh ni mogel dovolj hitro osredotočiti pod svoje neposredno poveljstvo. (Dalje prihodnjič)

LOGA VES OB VRBSKEM JEZERU

Ob veliki udeležbi ljudstva smo spremili v torek dne 26. januarja na pokopališče v Logi vesi telesne ostanke Terezije K a k l, p. d. Vištrove v Dobu, v starosti 48 let.

Do 19. leta starosti je bila zdrava in vesela. Ker je imela posebno lep glas, kakor njen brat baritonist Tevžej, je rada zestrkami in bratom prepevala.

Nepričakovano je v cvetu svojega življenja težko živčno obolela, tako da je bila 22 let deloma in potem 7 let povsem privezana na postelj. Koliko trpljenja je v tej dolgi dobi prestala, ve povedati najboljšnja sestra Johana, ki ji je z vso potrpežljivostjo in skrbjo stregla. Njena rajna mati, katera je pred 8 leti umrla, je svojo hčerko zelo težko zapustila, ko je videla, da ni zdravstvene pomoči. Četudi po dolgem času, sta prišli na pokopališče skupaj in poživata ena poleg druge. Da je bilo življenje naše Terezije čisto in neomadeževano, so pričali tudi beli trakovi na vencih, katere so darovali rajni svoji.

V slovo so zapeli domači pevci v hiši žalosti kakor tudi ob grobu, domači župnik pa se je spomnil rajne z lepimi besedami. Rajna Terezija naj počiva po tako dolgem trpljenju v miru, težko prizadetim svojcem, posebno očetu, sestram in bratu, kateri so rajni stregli in z njo trpeli, pa izražamo naše sožalje!

Cvetela si, a hitro si zvenela;
zvenela, si, da lepše boš cvetela!

ZRELEC

(V slovo + gozdarju Spöku)

Bolj redkokdaj se oglašamo iz našega kraja. Vendar ne moremo molče preiti uglednega moža, ki je lani decembra zapustil to solzno dolino in po več desetletjih vzorno opravljene službe odšel po plačilo k Stvarniku.

Ta mož je bil pokojni Miha Spök, upokojeni gozdar grofa Goessa v Zrelcu. Po rodu je bil iz Šmarjete v Rožu, kjer ga je rodila in vzgojila slovenska krščanska mati. Pokojnik je vselej ohranil zvestobo svojemu rodu. Svojo službo je pred dobrimi 50

Iz našega dnevnika:

Marija nas vzgaja, v stiskah pomaga

Dorica Sticker, gospodinjska učenka v Št. Jakobu v Rožu, piše:

»Marijo častitel Marije se oklenite in držitel! Te sklepne besede duhovnih vaj so zadele v živo. Spoznale smo, da se moramo zavarovati za duhovno življenje ne le zase, marveč kot bodoče žene in matere še bolj za naše otroke. — Pretresljiva so časopisna poročila o zločinski mladini, ki ogroža že kulturne države in prodira celo med verno podeželsko ljudstvo.

Zato je Marija vodnica naše verske vzgoje. Z oltarja domače kapelice se nam smehljaja mlada božja Mati ob svojem novorojenem Sinu in nas vabi k sebi. Zlasti zjutraj nas kliče k sv. maši in me ji sledimo precej polnoštevilno. Proste smo v tem, nihče nas ne priganja. Prav zato gremo in smo res pri božji službi. Čutimo, da nam iz sv. daritve prihaja moč, ki nam kaže vzvišenost in odgovornost družinske vzgoje. Iz srca nam privre molitev »Spomni se!«

Vsakdanji rožni venec ali vsaj ena deseterica nas druži z Marijo, tako tudi sobotna večerna ura, ki nas uvaja v posvečevanje nedelje, da živimo s Cerkvijo. Ob torkih pa liturgična maša in pridiga. Katera želi, more sodelovati pri »Venčku«, ki ga vodi g. katehet.

In Marija nam je hvaležna. Saj se nam je ob sklepu dnevnega čiščenja po domačem dušnem pastirju izpred oltarja zahvalila, da smo častile sv. Rečnje Telo.

Nekatere posebno ljubimo Lurško Mater božjo, ki ima tudi v kapeli svoje svetišče. Pridružimo se klečeči Bernardki in z

Pri nas na Koroškem

leti prevzel po človeku, ki je bil pravi zatiralec gozdnih delavcev, naših kmetov in bajtarjev v Gurah, ki so mejili na veleposestvo grofa Goessa. Takrat je marsikateri mali kmet zaradi večnih sporov in tožb z gozdarji in upravitelji veleposestva bil nazadnje primoran svojo posest prodati in oditi drugam. Pokojni gozdar Spök pa je bil vesten, a tudi pravičen in srčno dober mož. Zato je svojo nelahko službo znal izvrševati tako, kot je bilo prav po božji in človeški postavi. Stori je svojo dolžnost do gospodarja, ki ga je zaradi vestnosti in poštenosti znal ceniti, bil je pa pravičen tudi do delavcev in kmetov in kajzarjev mejašev.

Zadnja leta je preživel v zasluženem pokoj, ko zaradi bolezni ni več mogel opravljati službe. Vsak dan smo ga srečavali na poti v cerkev, k sveti daritvi. Do konca življenja je pa ohranil vedrino značaja in imel je za vsakogar, ki ga je srečal in pozdravil, prijazno besedo, posebno rad se je razgovarjal v maternem jeziku.

Njegova poslednja pot na božjo njivo v Zrelcu je pokazala, kako je bil pokojni vsestransko priljubljen. Iz vseh Gur so prišli ljudje, ki so ga poznali in cenili, pa tudi iz rodne Šmarjete so prišli znanci, da se od njega poslovijo. V nagrobnem govoru je domači župnik opisal vzorno pokojnikovo življenje, poslednjo zahvalo pa mu je izrekel njegov zemski gospodar grof Goess.

Prepričani smo, da bo najlepšo zahvalo dobil pokojnik pri večnem Gospodarju, kateremu je vse svoje življenje služil z delom in molitvijo. Težko prizadetim svojcem izražamo naše iskreno sožalje.

njo prosimo Brezmadežno za pomoč. Saj tako rada pomaga. Poslušajte zgodbo z našega družinskega življenja.

Bilo je v času košnje. Jasno jutro je privabilo mnogo koscev na naš travnik. Vsi so bili dobre volje. Že dolgo jih nisem videla tako veselih. Še sama sem se razvedrila v njih bližini, čeprav sem morala še pred šolo pasti živino.

Ob pol osmih sem šla k pouku. Pri vseh predmetih je sijala sreča, da sem bila zadovoljna. Na poti domov smo sošolke veselo kramljale. Kar nas v smehu prekinje naš delavec in mi pravi: »Pojdi hitro domov, oče so hudo zboleli.« Kakor bi bil kdo meč zasadel v moje srce, veselje se je spremenilo v žalost. Tekla sem, kar so me nesle noge.

Doma je bila zabrana skoro vsa vas. Gorele so sveče in vsi so glasno molili rožni venec. Klečali so ob postelji bolnika, ki je bil med življenjem in smrtjo. Zdravnik ni vedel, kaj naj stori. Bal se je, da mu oče med potjo v bolnišnico umre. Zavedal se je, da ima bolnik devet še neoskrbljenih otrok.

Najbolje kupite ure,
nakit in drugo pri
urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt
Paulitschgasse 9

Popravila takoj in solidno. Kupite ali zamenjate
lahko zlato in srebro (stroto zlato).

In vendar je moralo biti, očeta so odpeljali. Zdravnik ga je sam oskrbel in predal večakom v Beljaku. Družina in vaščani pa smo z rožnimi vencami oblegali Lurško Marijo za hitro pomoč v sili; ona je zdravje bolnikov. Iz maminega grla se je kar nehote izvil krik: »Marija, daj mi moža!« Nikoli še nisem s takim zaupanjem in tako pobožno molila kakor tedaj. — Še več dni smo hodili v cerkev in molili rožni venec. Tri dni je bil oče v nezvesti in zdravnik so izgubili upanje. Mi smo pa še upali v Marijino pomoč. In ne zastoj. Čez nekaj dni smo dobili poročilo, da se je bolniku obrnilo na bolje. Obljubili smo, če oče ozdravi, se pojde sam Mariji zahvalit v Lurd. Meni je še v šoli ušel včasih kak pobožen zdihljaj.

Lurška Gospa nas je uslišala. V nekaj tednih smo imeli spet zdravega očeta v svoji sredi. Kako smo bili srečni! In od tedaj nam je dom še bolj bogat.

ono, kot nožiči, cigarete, papirnati robci, vžigalice, pa celo sveče in obliži za rane. Izgovarjal se je, da je jemal te stvari za svojega bratranca, pri katerem je stanoval. Sodišče je nežnega fantiča sicer spoznalo za krivega, vendar je bila kazen odložena pod pogojem, da se poboljša.

Policaja je hotel povoziti. — 17-letni Heinz je v Beljaku neke noči ob 2. uri z vso silo zavozil z mopedom proti nekemu policijskemu stražniku, ki mu je bil z roko pokazal, da naj ustavi, ker je delal z motorjem prevelik hrup. Ako ne bi bil policaj poslednji trenutek odskočil, bi ga fantič povozil. Potem pa je fantič zagrabil in ga aretiral. Prišlo je na dan, da je moped bil ukraden. Ker je fant vse po pravici priznal in kazal očitno kesanje, so mu sodniki pogojno odpustili kazen.

Sposodila si je uro. — 17-letna Johana iz Lendorfa je bila obtožena, da je neki sostanovalki v Millstattu, kjer je služila, ukradla zapestno uro. Pred sodniki je trdila, da si je uro samo »izposodila«, pri tem pa je samo pozabila lastnico vprašati za dovoljenje. Ker je tako izposojeno uro obdržala pri sebi več tednov, dokler je niso odkrili, sodišče tej zgodbi ni verjelo, posebno, ker dekletce ni upalo nikomur v oči pogledati.

»Premalo denarja za gospodinjstvo.« — 18-letna Ingeborg F. iz Vovber je že stara znanka sodišča. Pred dvema letoma je ukradla razne reči gospodinjji, pri kateri je služila. Letos je že napredovala na tej krivi

BELI TEDNI

pri TEXTIL-JANESCH od 30. januarja do 20. februarja

Nudimo Vam samo *kvalitetno blago!*
Izredno velika izbira!
Zelo znižane cene!

TEXTIL-JANESCH

Klagenfurt-Celovec, Völkermarkter Platz

Iz sodne dvorane

Mladi tatiči koles. Franci in Beno, oba komaj 17 let stara, sta lani maja meseca ukradla mopede in kolesa, s katerimi sta se vozila v lepo spomladansko naravo. Skupno sta tako pokradla 19 mopedov in 4 kolesa. Kolovodja je bil Franc, ki je imel že poprej več »izkušenj« v tej stroki in potem tudi oprava s sodnijo, zato bo moral iti 5 mesecev v strogi zapor, dočim je njegovega manj izkušenemu pajdašu Bennu, ki je bil doslej nekaznovan, sodišče izrek kazni odločilo, pod pogojem, da bo odslej priden.

Ernestini so bile vseh lepe obleke. — Nato je prišla pred sodnika 17-letna Ernestina M., ki je v Millstattu služila in vzela brez vprašanja za lastno rabo nekaj oblek svoje gospodinje, »ker so ji tako dobro pristojale. Poleg tega je po trgovinah jemala blago na up, rekoč, da bo dolgove plačal njen zaročenec, ki ga pa ni bilo na spregled. Dobila je 5 mesecev zavora, pogojno.

14-letni tatič. — Pa še mlajši zlikovci so se morali zagovarjati. Rudolf K. je sicer sam 14 let star, vendar bi mu človek prisodil komaj 12, pa ga že mika tuje blago. Poleti je bil delal v trgovini svoje tete. Njegovih dolgih prstov se je prijelo to in

poti. Bila se je »sprijateljila« z nekim zidarskim polirjem, ki je dobro zaslužil in bil precej radodaren. Nekega jutra je možak še trdno spal in Ingeborg je pripravljala zajtrk. Pri tem ji je prišlo na misel, da bi bilo dobro, ako bi se za svoje prijazno »delo« kar sama poplačala. Segla je v zidarjevo denarnico in vzela iz nje 500 šil. Pri priči je stekla v bližnjo trgovino in si nakupila nekaj capic, da z njimi bolj ugaja svojemu kavalirju. — Toda »kavalir« za njeno mujo ni imel razumevanja in jo je naznanil zaradi kraje. Pred sodiščem se je izgovarjala, da ji je prijatelj zidar dajal premalo denarja za »skupno gospodinjstvo«, pa tudi to nič ni pomagalo. Morala je v luknjo za 6 tednov.

Preveč podjeten trgovec z božičnimi drevesci. — Zaradi kraje božičnih drevesc je se že lani moral zagovarjati kmečki sin Karl P. iz Vernberka. Že leta 1958 je s trgovino z božičnimi drevesci zaslužil precej denarja. Ko so ga bili takrat orožniki prijeli, od kod ima drevesca, je trdil, da jih je posekal v gozdu svojega očeta in pokazal potrdilo o izvoru s številko parcele. Nadaljnja poizvedovanja so ugotovila, da na tisti parceli sploh ne raste drevje. Podjetni fant je moral pred sodnike, posebno ker so o (Dalje na 8. strani)

**WINTERSCHLUSS-
VERKAUF**

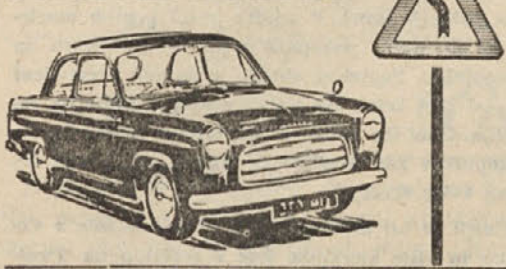
Nichts kann Sie mehr überzeugen,
als das, was Sie sehen.
Vergleichen Sie PREIS und WARE in
unseren Schaufenstern und
Sie werden bei uns kaufen.

K A U F H A U S

SAMONIG

V I L L A C H

Šoferski kotichek

Prednost ima tisti, ki pelje navzgor!

Vsak šofer naj upošteva kavalirsko pravilo, da ima prednost na gorskih cestah vedno tisti, ki pelje navzgor, posebno sedaj, ko so ceste pokrite s snegom. Znano je, da vozilo, ki ima zalet, spelje brez vsakih večjih težav vzpore, na katerih pa brez tuje pomoči ali brez verig ne more peljati. Pri srečanjih na gorskih cestah naj zato tisti, ki pelje navzdol, ustavi svoje vozilo pravočasno na skrajnem de-

Nasvet tega tedna:

Vozi s pametjo, da si prikrajšaš skrb in prihraniš denar!

nem bregu ceste, da navzgor vozečemu šoferju na ta način pokaže, da lahko pelje navzgor z nezmanjšanim zagonom. Tisti, ki pelje navzdol, bo na vsak način lažje speljal z mesta, kot oni, ki vozi navzgor.

Luč je življenjsko važna!

V tem letnem času morajo šoferji pogosto voziti tudi v jutranjih in kasnejših popoldanskih urah z vključenimi žarometi, če je vreme megleno. Zato je priporočljivo skrbeti za dinamno in baterijo še bolj vestno kot navadno. Od časa do časa pa je dobro na lastne oči prepričati se, da gorijo vse žarnice dovolj svetlo in da so pravilno nameščene. Žarnice, ki ne dajejo več prave svetlobe, je najbolje takoj izmenjati z novimi, da ne odpovedo na lepem med vožnjo. Pameten šofer bo upošteval nasvet, da je pametno imeti v vozu kompletno zbirko vseh žarnic, ki so nameščene na vozilu. Najbolj važna je v tej zbirki biluška žarnica za žaromet in žarnica za osvetlitev evidenčne tablice in zavorne luči. Seveda ne smejo manjkati tudi potrebne varovalke pri tej zbirki.

Kako podaljšamo življenjsko dobo hladilnika?

V hladilniku motorja, ki je hlajen z vodo, se napravi v teku časa lahka plast kotlovca (Kesselstein) in rja, kar ima za posledico slabše hlajenje. Okvare hladilnega sistema so večje, če uporabljamo za hlajenje vodo, ki vsebuje veliko apnenca. Za hladilnik avtomobila je treba vzeti le vodo iz vodovoda, ki ima malo apnenca ali pa vodo iz reke, ki je dobro prečiščena. Na ta način se da v gotovi meri zmanjšati korozija in nastajanje kotlovca, popolnoma pa se to ne da preprečiti. Tudi uporaba deževnice in destilirane vode ne pomaga do zmage nad kotlovcem. S tako zvano »požlahtnjeno« vodo za hladilnik pa se da celotna življenjska doba hladilnika le podaljšati. Za požlahtnjenje navadne vodovodne vode priporočajo tile srestvi: Ferroloxan in Donax, ki ju dodajamo vodi ali v obliki tablet ali pa kot tekočino, po navodilu izdelovalca. Seveda je treba eno ali drugo uporabljati že kar od začetka in potem skrbeti, da je raztopina vedno v pravem razmerju z vodo v hladilniku. Ferroloxan in raztopine hidroksida pa ne smete uporabljati istočasno s sredstvi zoper zmrznjenost vode, dočim Donax lahko mešate s temi sredstvi in ga uporabljate tudi v zimskem času.

Položaj na lesnem trgu

Iz statističnih poročil Zveznega sveta za lesno gospodarstvo je razvidno, da je bilo leta 1959 izvoženega okoli 3.200.000 kubičnih metrov iglastega rezanega lesa, kar predstavlja nasproti 1958. letu 5 do 5-odstotno povečanje izvoza. Izvoz iglastega rezanega lesa se je v povprečju zadnjih let držal precej trdno pri količini 3.000.000 do 3.400.000 kubičnih metrov. Izvoz leta 1959 torej odgovarja povprečju zadnjih let. Izvozniki pogosto so bili ugodnejši tako glede določanja cen kot glede zahtev po kakovosti lesa. Vključno temu pa je opaziti v krogih izvoznikov lesa neko zaskrbljenost, ker so škarje med kupno in prodajno ceno v izvoznih trgovinah tako malenkostne, da ni moč izravnati z njimi rizika. Poleg tega pa rastejo stroški, kot kažejo to napovedana povišanja pri tovarnih tarifah in poštinih pristojbinah. Večjo obremenitev podjetnika nasproti inozemstvu kažejo tudi stroški pri zbiranju tujega kapitala, kar pomeni, da je avstrijski izvoznik v primerjavi z izvoznikom v drugih državah na slabšem. Opozarjajo pa tudi na nevarnost, ki je v tem, da prevzemajo izvoz avstrijskega lesa v vedno večji meri inozemska podjetja, ki lahko delajo pod mnogo boljimi pogoji.

Za trg z rezanim lesom je tudi značilno, da izkazuje prodaja na domačih trgih v preteklem letu pomembno nazadovanje. Tako je na primer dosegla v tretjem kvartalu leta 1959 prodaja iglastega in listnatega lesa okroglo 290.000 kubičnih metrov, kar je v primerjavi z letom 1958 za 16 odstotkov manj.

V obdobju od januarja do septembra 1959 je znašala prodaja iglastega in listnatega lesa na domačih trgih okroglo 1.100.000 kubičnih metrov in je bila tako napram istemu obdobju leta 1958 za 5 odst.

Delo kmeta v februarju

Vrtnarstvo

V drugi polovici meseca začnemo pripravljati tople grede. Na dno grede namečemo plast listja, nanjo pa 30 do 40 cm na debelo svežega konjskega gnoja. Ko se gnoj ogreje, nasujemo vrh njega kakih 15 cm debelo plast dobre zemlje in, ko se tudi ta ogreje, razdelimo gredo na toliko predelov, kolikor vrst semen imamo namen posejati. V toplih gredah vzgajamo sadike zgodnje vrtnine, kakor solate, pese, zelene, navadnih kolerab, zelja, ohrovt, cvetače, pora in čebule. V začetku marca pa vzgajamo tudi že sadike paprike in paradižnikov. Če ni na vrtu tople grede, sejemo potrebno povrtnino v zabojčke, katere imamo v stanovanju na tplem, ali pa napravimo mesec dni pozneje v zavetni južni legi pokrito gredo. Oskrbovanje toplih in pokritih gred obstaja predvsem v rednem zračenju in zmernem zalivanju oziroma škropljenju, tako da je zemlja vlažna, ne pa zamočvirjena. Če je setev pregosta, premalo zračena in preveč zalivana, se rastlinice pretegnejo, stebelca porne in zginejo.

Za prekopavanje gred, ako niso bile prekopane na jesen ali v mesecu januarju, je sedaj skrajni čas. Pozabiti ne smemo tudi na kompostni kup, katerega dobro premečemo.

Sadjarstvo

Najvažnejša opravila v sadovnjaku opravimo v času, ko sadno drevje počiva, to je od novembra do konca marca. Pet celih mesecev imamo torej čas, da drevje snajžimo, mu gnojimo in pripravimo vse za pomladno saditev. Žal, da nekateri sadjarji s temi deli odlašajo na zgodnjo pomlad, na marec in april in jih potem zaradi nujnejših spomladanskih opravil opuste ali pa izvrše prav površno.

Če je zemlja kopna, ne premokra, pa tudi ne globoko zamrzla, kopljimo jame za

nižja. Razlagajo si to nazadovanje v prodaji lesa z uporabo drugih gradbenih snovi in si je treba ta pojav dobro zapomniti, kajti če bo šlo tako še naprej, bomo morali računati s tem, da bomo stavili na razpolago tujemu trgu toliko več lesa, kolikor manj ga bomo mogli prodati doma.

Zaradi razmeroma ugodne prodaje lesa leta 1959 lahko sklepamo, da se bo položaj na lesnem trgu v prvi polovici tega leta tudi še ugodno razvijal. V krogih strokovnjakov gledajo na položaj vsekar optimistično.

Glede izvoza okroglega lesa je prišlo z industrijo papirja do sporazuma, ki pa ni po volji lastnikom gozdov. Ta sporazum namreč določa, da ostanejo sedaj veljavne omejitve v izvozu okroglega lesa v veljavi še do 1. januarja 1962 in da kontingentov na podlagi trgovskih pogodb ne povečujejo. Od 1. januarja 1962 do januarja leta 1970 pa bodo omejitve glede količine v isti meri ukinjali, kot se bodo nižale uvozne carine za les in lesne izdelke v državah, ki so članice Male cone svobodne trgovine in Evropske gospodarske skupnosti.

Povpraševanje po iglastem rezanem lesu pa tudi po okroglem lesu je še vedno živahno. Zavaljo tega so ostale tudi cene iste. Nekoliko poživili so preteklo leto trgovino z rezanimi debli in brusnim lesom in skoro verjetno bo ta tendenca tudi letos še ostala.

Na Koroškem se je pokazalo na področju rezanega lesa v decembru večje povpraševanje po suhem lesu. Zahteve kupcev v tem pogledu je bilo mogoče zadovoljiti le delno. Ker so spričo trdnosti skandinavskih trgov poživili svoje povpraševanje tudi naši uvozniki, je mogel trg z okroglim lesom ohraniti svoj trdni položaj, ki ga je pokazal že v zadnjih mesecih.

spomladansko saditev. V ugodnem vremenu lahko drevesne kolobarje, zlasti okrog mladega sadnega drevja na travnatem svetu, tudi že prekoplamo in pognojimo.

V februarju nastopajo navadno že prijazni dnevi. Skrajni čas je, da začnemo s saženjem sadnega drevja. Kdor hoče pridelati dobro sadje, mora skrbeti, da ima drevo v zemlji zlasti dovolj hrane, nad zemljo pa dovolj zraka in svetlobe. Zato pa ven s starim, na pol suhim in malovrednim sadnim drevjem! Suhe, polomljene veje odstranimo.

Pozabiti ne smemo tudi na razne škodljivce, ki prezimujejo na zanemarjenem debelu in debelejših vejah. Te bomo večinoma zatrli z vestnim snaženjem. Pa tudi zajcu prede januarja in februarja huda, zato pozor, sadjarji! Nemudoma zavarujte tedaj sadno drevje in pregledajte ograjo pri drevesnicah!

Februarja je skrajni čas, da se sadjar odloči, kaj bo sadil prihodnjo pomlad in kje bo dobil sadno drevje. Pozimi je čas, da se posvetuje s pametnimi sosedi in sadjarji — strokovnjaki glede sadnih vrst, ki bi bile dobre za njegove razmere, in pozimi je čas, da naroči drevje — čim prej, tem bolje.

Živinoreja

V hlevu že zdaj pregledimo zalogo krmil, posebno seno in slame, da ne pridemo v zadrego, kako bomo prehranili živino, če ne bo zaradi slabega spomladanskega vremena o pravem času dovolj zelene hrane ali paše. Privoščimo ob slabem senu živini tudi močnih krmil. Zlasti ne pozabimo dodajati klajnega apna in pa soli. Gospodinjje naj skrbijo, da si vzgoje zgodnja piščeta. Tako bodo imele jarčice, ki bodo nesle že jeseni. Zato moramo podložiti dobri kokli ob prvi priliki primerno število jajc od najboljših jajčaric. Jajca za valitev naj ne bodo stara več kakor dvajset dni ter naj bodo od dve do triletnih kokoši.

Bolnika imamo v hiši

Hrana, ki jo dobiva bolnik v bolezni, je pogosto važnejša kot zdravilo samo. Navadno jo določi zdravnik. Če pa bolezen ni tako nevarna, da bi bila potrebna zdravniška pomoč, pa razumna in razsodna gospodinja lahko sama pripravi hrano bolniku.

V prvi vrsti mora biti vsaka jed, ki je namenjena bolniku, zelo čista in dobro kuhana in kolikor mogoče lepo pripravljena, da vzbudi bolniku tek. Jedi, ki naj jih uživa tople, naj bodo res dovolj tople; tiste pa, ki naj uživa mrzle, pa primerno hladne. Mastne jedi nikakor ne prijaajo oslabelemu želodcu. Zato poberi z juhe vso mast, ki se nabere na površju. Kot zabelo uporabljaj surovo maslo; mast in tudi kuhano maslo je premočno.

Ne dajaj bolniku svežega kruha, zlasti ne sredice, ki je težko prebavljiva. Najprimernejši kruh za bolnika je prepečenec ali vsaj skorja. Prepečen kruh pripravi lahko sama. Zreži kruh na prst debele rezine in jih položi na ploščico, ki ima luknjice, ali pa na posebno mrežico ter jih drži nad žerjavico toliko časa, da dobi kruh lepo rumeno skorjico. Ako ga pečeš nad plamenom, se zažge. Prepečenec je najtežejši, dokler je topel. Mrzlega pa polij z vročim mlekom, prej ga namaži s surovim maslom in potresi s sladkorjem. Ta jed je zelo dobra tudi za slabotne otroke.

NEKAJ JEDI ZA BOLNIKE

Mlečna juha: Razbeli v ponvici ali kozici žličko masla ter primešaj žličko moke. Pomešaj prav hitro, da nič ne zarumeni, ter zalij z mlekom, osoli in kuhaj 5 do 10 minut. To juho pije bolnik čisto ali s kruhom, najbolje s prepečencem.

Mehko kuhano jajce je najboljše, ako ga denemo v vrelo vodo in kuhamo 3 minute. S takim jajcem serviramo košček prepečenca, namazanega z maslom. Je izredno prebavljivo in ga lahko uživa bolnik v vsaki težki bolezni.

Na vodi ocvrto jajce je boljše kot na maslu. Zavri v plitvi kozici prav malo vode ter izlij vanjo jajce, katero si prej ubila na krožnik. Pazi, da se ti ne razlije, ampak ostane lepo celo. Ko se v vodi beljak dovolj strdi, ga vzemi z lopatico ali širokim nožem iz vode ter ga položi na košček toplega prepečenega kruha. Na vodi ocvrto jajce je lažje prebavljivo kot na masti, hkrati pa ohrani vse sestavine v taki obliki kakor mehko kuhano. Uživa ga lahko vsak bolnik in otrok, celo po težki operaciji.

FEBRUAR V PREGOVORIH

Če na svečnico sneži, to se v igred že glasi.

Če konec svečana veter brije, dobre letine up zasije.

Sveti Valentin ima ključke od korenin.

Po svetem Matiju ne gre lisjak čez led domov.

Svečan stegne dan.

Kmetje, pozor!

Ako hočete dobro, po najvišjih cenah in zanesljivi trdki prodati

LES VSEH VRST

ali če ste v denarni stiski in bi radi dobili nekaj denarja za les že vnaprej, vam bo pomagal vaš domači lesni zastopnik

Frie KUCHAR
gostilna
ŠMIDEL PRI PLIBERKU

**WEISSE
WOCHEN**

Nichts kann Sie mehr überzeugen,
als das, was Sie selbst sehen.
Vergleichen Sie PREIS und WARE in
unseren Schaufenstern und
Sie werden bei uns kaufen.

K A U F H A U S
SAMONIG
V I L L A C H

Kako uporabimo prosti čas?

Poglejmo nekoliko, kakšno je razmerje med delovnim in prostim časom pri delavstvu po različnih delih sveta.

V višje razvitih deželah je to razmerje sledeče: Na Angleškem in na Irskem je v veljavi 44-urni delavni teden; v Ameriki in Kanadi delajo na teden 40 ur, v Avstriji in v Belgiji 45 ur, na Švedskem in na Finskem pa 47 ur tedensko. V teh deželah je dana prilika mladim delavcem, da v prostem času morejo povsem zadovoljiti potrebam duha in zabavi. Zato je tu med delavstvom mnogo smisla za šport, igro, pa tudi za ples in veseljačenje. Strokovne organizacije pripravljajo številne tečaje za strokovno izpopolnjevanje delavske mladine in svoje klube imajo opremljene z radijskimi in televizijskimi aparati; pa tudi za kino in gledališče imajo ti delavci dovolj prilike.

V manj razvitih deželah je delavski mladini prosti čas odmerjen v mnogo bolj skop meri. V belgijskem Kongu so delavci na delu od jutra do večera; le ob nedeljah morejo obiskati strokovne ali kulturne prireditve. V Hongkongu je v veljavi delovni čas od 12–14 ur dnevno, iz česar je razvidno, da delavcu ne preostane prav nič časa za izvenpoklicno udejstvovanje. Prav nasprotno pa je v Indiji in na Filipinih, kjer ima mlad delavec radi brezposelnosti preveč časa; prav tako na Japonskem in v osrednji Afriki. Tam imajo časa dovolj, toda kaj v tem času početi, ko nimajo niti najnujnejših sredstev za človeka vredno življenje. Stanovanjska kultura je na najprimitivnejši stopnji. Kje naj potem še dobi mlad brezposelni denar za knjigo, radio in strokovno orodje? V teh puščavah in zakotnih ulicah predmestij ni nikakih knjižnic in ni nikogar, ki bi se posvetil skrbi za to zapuščenno mlado silo in ji preskrbel za čtivo, pouk, šport in izobrazbo.

Prosti čas je za mladega človeka veliko bogastvo, je pravi skriti zaklad, katerega je treba izkopati in prav izrabiti. V tem času je mogoče mlademu življenju dati vrednost in dostojanstvo. Poglavljati znanje, utrjevati kulturo duha in srca, sprostiti telesne in duševne sile in se posvečevati socialnemu in kulturnemu delu narodne in stanovske skupnosti — tako uporabimo svoj prosti čas. Milijoni mladih nimajo te možnosti!

Bodi vesel!

V predpustnem času si ljudje privoščijo veselja v obilju. Povsod nas vabijo na najrazličnejše prireditve z veselim sporedom. Kjer le deluje igralska skupina, za pustni čas že iz tradicije pripravijo pustno zabavo s primerno veseloigro. Kioski in ogali po vaseh so polni plakatov z vabili na ta ali oni ples ali veselico. Tudi kino-podjetja se potrudijo, da svojim obiskovalcem za ta veseli čas pripravijo zabaven film. In pustne šeme že poskrbijo, da minejo dnevi pred pustom v znamenju norosti...

Pri vsej tej obilici razveseljevanja in zabavnih prireditev se pa le smemo vprašati, ali ni večkrat meja prekoračena in da se katoliški fant ali dekle le mora vprašati, ali more brez pridržka posegati te prireditve, ne da bi se povprašal pred vestjo ali je dovoljeno ali ne. Danes si skušajmo odgovoriti na vprašanje: v čem je pravo veselje; drugič pa o raznih vrstah zabave.

Nekdo je zapisal: »Svetnik, ki bi bil žalosten, bi bil žalosten svetnik.« Vsak mlad človek je vesel; in prav je tako. Smemo celo trditi, da bi brez veselja ne bil pravi katoličan. Dekleta, ki so bila v tečajih na gosposodinskih šolah, katere vodijo šolske sestre, večkrat priznavajo še v poznih letih, da je bil njih najveselejši čas takrat, ko so bile v sestrski skupnosti v samostanu. To je bil čas njihovega najlepšega duhovnega življenja in zato tudi njih največjega veselja in notranje umirjenosti.

Moremo pa biti veseli na znotraj in na zunan; to se pravi, da mi je srce polno veselja in notranje sreče, katero pa ohranjam predvsem zase in zunanji svet morda niti ne sluti, kako lepo je v moji duši. Navadno pa niti ne morem tega notranjega veselja pred svetom skrivati in zato se človeku že na obrazu bere, da mu je duša vesela.

Znotraj bomo veseli, če bomo stalno v milosti božji. To, kar jemlje mir in nam kali veselje, je zavest, da morda ne živimo

čisto po božji volji; to so zlasti nekatere vrste grehov. Človek, v čigar duši je Bog, človek, ki razume, da je s krstom prejel nadnaravno bogastvo, ki se zaveda, da je z milostjo dobil pravice božjega otroka in da hodi pod varstvom večne resnice edino pravo pot življenja, tak ne more biti žalosten. Morda trpi, ima težave in ga tarejo bridkosti, a vse to mu resničnega veselja vzeti ne more nikdar.

To veselje in mir duše more skaliti samo nesreča grešnega padca in zablode od prave poti. Kako se je veliki Avguštin zahvaljeval Bogu za milost spreobrnjenja, ko je po dolgih letih tavanja od zmote do zmote in od pregrehe do pregrehe našel končno Gospoda: »Nemirno je naše srce, dokler ne počiva v Tebi, Gospod.« In ali mar ni res, da je duša po dobri spovedi zopet srečna?

Na zunan je torej človek vesel, kadar mu notranje veselje in notranji mir, ki mu polni dušo, izžareva iz vsega njegovega udejstvovanja. Če je tak človek veselega značaja, tem bolje. Skušal bo svojo naravno veselo razpoloženje spremeniti v nadnaravno. Če pa po naravi ni vesel, se bo pač nekoliko potrudil in tako veselje bo še bolj zaslužno.

Nič ne bo vleklo ljudi bolj h Kristusu kot veselje pravega katoličana. V tem je veliko poslanstvo katoliškega optimizma: »saj ve vaš Oče, ki je v nebesih, česa potrebujete, ... zato ne skrbite...« Odtušeni ljudje bodo videli, da je človek v Kristusu srečen, in bodo rekli: »Lepo je biti katoličan, saj ga vidimo, kako je vedno vesel. Poskusimo še mi.«

Takšno je veselje katoličana in to veselje je neizmerno bolj osrečujoče kot marsikatero onih, katero obetajajo plakati na kioskih in vaških oglih. Zato bo katoliški fant in dekle šel le na tisto zabavo, kjer ni nevarnosti, da bi varljivo veselje okužilo resnično radost njegovega srca.

† Hubert Wieser

Škofijski vodja katoliške kmečke mladine Hubert Wieser je po težki bolezni v svojem 29. letu življenja umrl. V soboto je bil pogreb umrlega na domačem pokopališču pri Sv. Klementu na Krappfeldu. Pogrebne obrede je opravil prevzvišeni gospod škof krški. Na zadnji poti je večletnega voditelja katoliške mladine spremljalo veliko število zastopnikov kat. mladinskih organizacij iz vseh dekanij krške škofije.

Umrli je bil absolvent drž. strokovne šole v Celovcu in višje kmetijske šole v Seefeldu na Tirolskem. V svojem poklicnem delu se je ves posvetil kmečkemu sloju, zadnja tri leta pa je kot izrazito katoliško usmerjen in v katoliških organizacijah izkušen bil poklican na odgovorno mesto škofijskega voditelja za kmečko mladino. To važno funkcijo je rajni vršil z vso ljubeznijo in poštrevnostjo v zavesti odgovornosti velikega poslanstva, ki ga ima danes katoliška mladina. Na tem mestu je rajni imel tudi mnogo stikov s slovenskimi skupinami katoliške mladine in priznati mu moramo z vso iskrenostjo, da je razumel posebno vlogo in razmere, v katerih deluje katoliška mladina po slovenskih farah. Naj počiva v miru!

Po Foersterju:

Našel je novo pot...

Če govorimo o človeku, ki išče nove poti, se gotovo spomnimo na bele naseljence v afriških prazgodovih, ki si stopnjema krčijo pot skozi neprehodne in neznane predele črnega kontinenta ali pa imamo v mislih drzne odkritelje, recimo Kolumba, ki so omiki in znanosti odkrivali neznane zemljine in so pogumno vztrajali na svoji samotni stezi, dokler niso prepričali sveta, da imajo prav, ali se domislimo raziskovalcev v osrčju Afrike in Nansena, ki je posvetil v strahote večnega ledu in tečajne noči. Ali danes vam mislim pripovedovati o nekaterih prav skromnih stezosledcih.

Nekoč je živela majhna deklica, ki je rada stikala po hiši, pa je tako nekega dne, ko staršev ni bilo doma, zašla v podstrešno sobo, v kateri so bivale hišne služabnice. Prestrašila se je temne, neprijazne sobe; videla je, da na sivih stenah ni niti ene slike. Hitro je hitela dol v svojo sobo, vzela dve majhni lepi sliki in jih obesila v dekleški izbi.

Glejte, ta deklica je tudi izsledila novo pot; saj je našla pot do srčne dobrote, ki nanjo ni bil še nihče mislil, celo njeni starši ne. Zares ne smemo misliti, da je srčna dobrota nemara dežela, kjer so že vse odkrili in bi se morali samo učiti, kar so odkrili že drugi zdavnaj pred nami. Ravno narobe, še velika, neraziskana dežela je, kjer je obdelano šele skrajno obrežje, v notranjosti pa je še vse nedognano in zapuščeno. Sleherni izmed nas lahko tu odkrije še nov svet — pa mu zato ni treba bojnih ladij ali prelivanja krvi, ampak samo malo čutečega srca.

Pripovedoval vam bom še o drugem stezosledcu. — Neki fant se je hudo prerekal s svojim tovarišem, da je nazadnje dobil še zaušnico. Ves razjarjen je šel domov in se rotit, da se naslednjega dne maščuje. Ko pa je sedel v soji sobi in mrko strmел čez sosednje strehe, mu je šinila v glavo misel: Kako bi bilo, če bi se pobotal z njim in vso krivdo zvrnil nase? — Ampak kaj porečejo tovariši? Smejali se mi bodo in me imeli za mevžo? — Ali pa ni morda še bolj mevžasto, če me je sram njih posmehovanja in si ne upam napraviti, kar bi rad? — In glejte, res se je odpravil na pot v nepoznano skrivnostno deželo velikodušnosti, kjer ni vedel, kaj ga čaka. Srce mu je utripalo kakor velikemu odkritelju. Hitro je preskočil stopnice do stanovanja svojega prijatelja, potrkal, še enkrat globoko zadihal in nato dejal osupljenemu: »Morda se čudiš, da prihajam. Saj se pravzaprav sam tudi. Ampak lepo te prosim, da mi ne zameriš, ko sem te danes tako razdražil, da si me udaril.« Oni pa pravi ves zmeden: »Saj sem bil jaz kriv, ne bodi hud,« in je bilo za trenutek čisto tiho v sobi in oba sta se gledala vsa v zadregi, kakor da je obeh sram, ko sta se odločila za nekaj boljšega, nego je suvanje in kuhanje. Fant pa je šel zvečer veselega srca domov, saj je s svojim prijateljem doživel nekaj velikega; našel je novo pot velikodušnosti, novo pot do sreče...

Iz našega prosvetnega življenja

Šmihelčani so gostovali v Selah

Dne 6. januarja je selsko prosvetno društvo »Planina« izletelo v Šmihel in tam na odru predstavilo božični igrokaz »Kjer ljubezen, tam Bog« in nato spevoigro »Slovenski Božič«. Ta prva vez med Selani in Šmihelčani se je še bolj utrdila, ko je že v nedeljo 24. januarja šmihelsko prosvetno društvo vrnilo obisk in gostovalo v Selah z ljudsko igro »Domen«.

Vedno je pozimi malo tvegano podajati se na dolgo pot, ker v spremenljivem vremenu zaradi novopadlega snega lahko nastanejo prometne težkoče. Šmihelčanom je Bog naklonil lepo milo zimsko vreme. Pač pa omnibus zaradi ozkega snežnega tira ni mogel preko Homeliš voziti do cilja. Igralci z režiserjem pa so si pomagali od tam dalje z manjšimi vozili, nekateri pa so jo deloma pihali peš. Prireditve se je vendarle pravočasno začela.

Igra »Domen« sicer v Selah ni nepoznana. Uprizorjena je bila prvič pred 35 leti, drugič pa kmalu po letu 1945. Za mlajše občinstvo je bila vsekakor čisto nova, a tudi za druge je pomenila ta uprizoritev izredno lepo doživetje.

Prvič zaradi vsebine. Jurčičev Domen je krasna povest in Česnik jo je za oder mojstrsko priredil. Napeto se razvija dejanje. Oholi brezsrčni graščak Sova ruje s krivico proti svojemu nezakonskemu sinu Domnu, katerega pa osrečuje ljubezen krepstne Anke. Stopajo nam pred oči razmere iz preteklega časa, ko so lovili fante, da jih prisilno vtaknejo v vojaško suknjo in kako je domačnost na preji družila vaščane. Nastopajo vaški originali kot berač Urh in krojač Spilkin Jožek. Končno zmaga pravica nad krivico in Domen in Anka dosežeta dovoljenje za ženitev in blagoslov umirajoče matere. Mnogo je v igri ganljivih prizorov, ki vzbujajo sočutje in v gledalcih izvajajo solze v oči.

Izredno je ugajala igra tudi zato, ker so jo igralci zelo dobro podali. Vživel so se v svoje vloge tako, kakor bi bilo v resnici. Opazili smo v prizoru ko pride Anka obiskat uklenjenega Domna, iz oči obeh teči resnične solze. Jurec, Domnova mati, Sova in tudi drugi so bili pristni. Pozna se igralcem, da niso prvič na odru in da so v šoli dobrega režiserja.

Selani smo pokazali zanimanje za obisk bratskega društva in mikavno igro z mnogoštevilno udeležbo. Dvorana je bila natrpano polna. To tembolj, ker so prišli igro gledat tudi okoličani iz Homeliš, Slov. Plajberka in celo iz Št. Janža. Vse je bilo s prireditvijo zelo zadovoljno. Zato smo Šmihelčanom hvaležni za duševni užitek, ki so ga nam nudili in jih vabimo: še pridite! Izletite v cvetoči vigradi v naš planinski raj!

„Slovenski božič“ v Kolpingovi dvorani

Mladina iz Sel je pa zares neumorna. Nedeljo za nedeljo nastopa po farah cele Korške s prireditvami velikega obsega. Nismo še pozabili veličastnih slik iz »Misterija svete maše«, katerega smo gledali v Celovcu in v Beljaku, že smo poslušali v božični radijski oddaji selski pevski zbor, kako nam je lepo predvajal kantato »Slovenski božič«. Nato so pa začeli ponovno obiskovati fare po Podjuni, Zilji in Rožu; v zaključek božičnih praznikov pa so jih povabili v Celovec, da tako nudijo Slovencem iz mesta in okolice priliko, videti in poslušati o večno lepem dogajanju božičnih skrivnosti.

Kot navadno, so tudi tokrat Celovčani napolnili Kolpingovo dvorano. Saj kdo naj zamudi tako priliko, ko smo že toliko pohvalnega slišali o teh nastopih. Že duhovna igra »Kjer ljubezen, tam Bog« nas je povedla v duhovni svet božje ljubezni, ki v

vsakdanjem življenju izzveni v Gospodov blagor: »Karkoli ste storili kateremu mojih najmanjših bratov, ste meni storili.« Še bolj pa smo zaživeli v skrivnosti božje ljubezni, ko smo ob »Slovenskem božiču« v čudoviti melodiji slovenske nabožne pesmi doživljali, kako se je neskončna Ljubezen učlovečila in se vsa dala človeku.

Prav iz srca se Selanom zahvaljujemo za ta prelep versko-kulturni dar in smemo v polni meri čestitati igralcem kot zboru k zelo uspelemu nastopu!

ŠPORTNI KOTICEK:

Hokej na ledu v Celovcu

Prava senzacija je za Celovčane hokej na ledu, katerega bi mogli primerjati nogometu na ledu. Malokje imajo namreč toliko možnosti za ta prelep zimski šport kakor ravno v Celovcu, odkar imamo veliko razstavno dvorano na celovškem velesejmišču. Za zimski čas je ta dvorana preurejena za drsališče in je na razpolago celovčanom, da »noč in dan« trenirajo v drsanju. V Celovcu obstoja hokejsko-moštvo KAC, ki je zelo dobro izvežbano in prireja vsaj tedensko tekme z domačimi in tujimi moštv. So to najbolj obiskane prireditve v letošnji zimski sezoni; saj gre v razstavno dvorano okoli 5 tisoč ljudi. Pogosto je dvorana popolnoma zasedena, kar pomeni, da so Celovčani za to panogo zimskega športa zares navdušeni.

Tovrstne prireditve se pa tudi v resnici splača pogledati. Saj nudijo gledalcem resnično mnogo užitka, ko sledijo velikim spretnostim igralcev na ledu. Silna razgibanost in hitrica v igrskem poteku gledalca kar začara tako, da tisti dve uri vse prehitro mineta.

(Dalje na 8. str.)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Mirko Javornik:

Ornitev

Njen glas je bil kratek, pa prepričan ko glas rahlega a vztrajnega vetra, ki skoraj zmeraj veje nad to zemljo ob jezeru. Razločno, kakor tisti večer, se mi zdi, da ga slišim v teh sanjah, ko po neskončnih letih spet stojim ob shojenem kamnu.

Zdaj, ko je dan še vesel in visok, bi rad videl, če je Marijina sled kaj globlja, kakor je bila tistikrat.

Ni moči spoznati, videti je le, da je zjedena, živo v kamen, kakor sled nešteti rodov, ki so stopali sem. Sto in sto let so odhajali zdoma, z žalostnimi nogami so šli čez to skalo, ostali so zvesti sveti stopinji, se vračali spet v svoje in obstali na zemlji ob jezeru...

Še malo naprej, pa je videti tisto staro kapelico vrhu sedla. Zmeraj je enaka: tiha, zapuščena, s starim Bogcem in suhimi rožami na oltarju...

Ob njej že sto in sto let molita lipi, o katerih nihče ne ve, da bi bili kdaj mladi. Tolikšni sta, da pozabim na jezero in zemljo, ki se odpirata onkraj sedla, ko stopam k znamenju. Veje so jima redke, pa take, da segajo čez vse nebo in kar je onkraj pod njim. Burja ju je razčesala od vzhoda na zahod, a debli se nista nagnili. Stari in votli stojita pokoncu kakor vse, kar rase iz zemlje, najsi bo gora, človek ali resnica.

Ob znamenju se vzpenjata in ga varujeta že tako dolgo, da sta sami znamenje vse, kar ne mara s te zemlje. Z neskončnimi, žilavimi rokami objemata ves kraj pod sabo in nebo nad njim, vso to mojo sladko zemljo. Sta kakor očak, ki se je pod smrt vstopil pred svoj rod in mu skozi burjo vpije testament:

»Obstoj, kjer sem obstal jaz!«

Čudno je, iz česa moreta rasti. Zemlje tod je komaj za ped. Kdo ve, kam sta vse razvili korenine?

Pod njimi trohne kosti stotin neznanih vojakov; kosti tujcev, ki jih je Napoleon gnal ropat prav ssem, in kosti očetov, ki so na tej gmajni branili ta kos zemljé! Morda je iz njih lipam ta trmasta rast — kdo ve...

Debla je pri njih zdaj samo še na treh strahach toliko, da stojita. Ne moreš se ogniti, da ne bi računal, kdaj bosta drevesi padli in ju ne bo več...

Potem pa vidiš, da rase iz srede starega, votlega debla že mlada lipa in da se obcestno steza za starimi vejami, da bi jih dosegla in presegla. Zrasla je tedaj, ko je bilo treba, in tam, kjer je morala...

A sanje o vrnitvi teko naprej...

Še preden sem pri znamenju, se začne onkraj sedla odpirati nov kraj.

Najprej se zablesti v očeh: jezero je, ki se kakor židan trak napenja okoli polovice ravni. Voda je visoka in spokojna, da se

v njej slikajo gozdi s svojimi molčečimi skrivnostmi.

Spuščam se od kapelice po poti v dolino. Ko grem vedno bolj navzdol in je sonce vse milejše in vse dalj segajoče, se mi pogled na domačo zemljo zdi kakor orgle pri največji maši v letu.

Ravan s poljem in s stoterno pisanostjo poje drobno in žvrgoleče, kakor da se oglašajo škrjanci iz tistih otroških piščali, ki stoje v orglah po kotih. Gora s tremi vrhovi je do dna stopnjujoči se grom, iz katerega se oglašja božja jeza. Sonce in svetli dan nad domom sta moška, vriska-joča pesem sredine, polne moči in volje. Snegovi s planine se oglašajo kakor redki klici pozavne z višin. Jezero s svojimi sinjinami, sencami in globočinami je najprej slovesen uvod, ki se pa počasi, neprekrenljivo in nesprenljivo vali od vzhoda do zahoda, od začetka do konca. Iz uvoda postaja vodilo in poglobitveni spev te simfonije barv, veličastja, razlik in skrivnosti.

Valentin Polanšek: Sveti Blaž in sankanje

Menda je zima včasih drugačna bila kot je današnje čase? Mnogi pač to trdijo, češ: to ni bila včasih redkost, da so imeli od Vseh svetih pa tja do Jožefovega saninec, po katerem so iz vseh gorskih grap na saneh vozili les. Kako prijetno so cingljali zvončki na konjskih komatih!

Okoli Svečnice je ležal vselej debel sneg. Oster vzhod preko Pece pa ga je osrenil. Ob tem času so otroci najbolj silili ven v zimo.

Za Rovtarjeve otroke pa so bili ravno tisti dnevi najlepši. Ker le po sreču so se mogli drsati in sankati, v mehke, visokem snegu pa ne. Otroci so bili premajhni, da bi si sami znali narediti saninec. Vrhutega pa so imeli le skromne sanke, zbite iz desk — in smuči so bile stare cokle, iz katerih so populili preostale žeblice ali pa so kratkomalo skodle spredaj za silo ošilili in nanje pribili pasji vratnik za prečni jermen. Seveda, kaj bi naj siromaki počeli s takimi sanmi in smuči v debelem snegu? A po sreču je šlo, da je koj tako žvižgalo!

Po Svečnici pa pride sveti Blaž. Na ta dan je za kmete, posebno pa še za voznike, velik praznik. Šega je bila, da se na ta dan tudi sankati ne sme. Pa zakaj ne? — Takole pripovedujejo:

Tam v Solčavi ali pod Uršljo goro je bil nekoč fant, ki se je prav rad sankal. Na Blažovo se tudi ni nič zmenil za svarila odraslih. Vzel je sanke in se zagnal v str-

Ta moja zemlja je kakor pesem orgel pri veliki maši...

Ko sta jo oko in misel v sanjah stokrat preromala vso, se nádnjo in nad jezero nagne večer. Vedno enako: počasi, neslišno, da ga je čutiti šele, ko vstane veter, ki obrača in žene tod vse od vzhoda proti zahodu; je božji poslanec, ki veže ljudi in stvari tukaj v enako usodo. Ljudje morajo romati od jutra v zaton, iz svetobe v mrak...

Valovi vstajajo in začenjajo plati ob nogo ko pozabljenje. Mrmrajo večno skrivnost svoje čudne poti; nezadržno govore o rasti in smrti, o krajih, ki jih nekdanj ni bilo, in o gradovih, ki so padli v jezero. Pripovedujejo tiho, od daleč, kakor odmev zaljubljenih pesmi...

Vse to vidim in začuda zares vem, vedno enako in vedno novo, kadar se mi sanja o vrnitvi domov in se mi vsakokrat bolj zdi, da sta mi drobni novci tiste davne, črne žene in Marijina stopinja na gmajni to resnico in to srečo kupila za vso večnost...

(Konec)

»Naj tele roke delajo dobro le!«

Pri trupu se je rekalo:

»Čista duša zdravega telesa, naj zagleda enkrat nebesal!«

Pri nogah pa:

»Po pravi poti naj hodi ta noga povsod!«

Po blaževanju je Lekšec tisto dopoldne pretičal ob oknu. Zunaj je bilo tako sinje nebo — in sneg je bil osrenjen kot še nikdar tako! Takoj po južini so Lekšeca spravili na Zarobje. Pot ga je peljala mimo Jarkovca, kjer je bilo otročadi pri hiši, da je kar mrgolelo po kotih. O — in tam pri tisti hiši je bil tisti dan gosposko oblečen otrok in se je sankal. Sankal, danes ko je sveti Blaž! Lekšec se je ustrašil, da je obstal na mestu. Med strah pa se je pomešalo tudi občudovanje imenitnih sani, kakršnih še nikoli ni videl. Tuji otrok pa je vozil menjaje domače otroke od skedenjskega mostu do hišnega praga. Kak žuboriž, kako veselje! Na licih sankajočih se je bil napisan nepoznan ponos.

Lekšec je bil v veliki zadregi, da ni zaprosil za enkratno vožnjo s tujim fantom. A mu je prišel sveti Blaž na misel in se je obvladal ter se oklevaje podal svojo pot naprej.

Z Zarobja se vračajoč, je tlela v njem venomer ista želja kot velika skušnjava: Morda se bodo pri Jarkovcu še sankali, ko pridem nazaj! — Bilo je res tako. Zdaj so kar po trije sedeli na imenitnih sankah in švigali čez gorico. Lekšec je stopical in gledal. Rad bi šel dalje. Pa mu je nekaj šepetalo: Oh, sanke lahko malo pogledaš, ko so tako gosposke! Takih še nisi videl, a ne? Kako bi se le dalo na njih peljati? Kaj rečeš? — — —

Navsezadnje je gosposki otrok povabil tudi Lekšeca, naj prisede. A Lekšec se je obotavljal. Skušnjava je bila huda. Pa se je spet vzdržal. Vroče mu je bilo pri srcu. Roke so drhte, lica so pordevala in bledele.

»Veš, temu je Blaže ime, zato se brez skrbi z njim sankamo!« je povedal Jarkovcu Pepi. Skoraj bi Lekšec verjel.

»Pa sem daj tvoj nahrbtnik s steklenico! Se bova midva z Blažetom peljala dol po gonji. Boš videl, da ne bo ničesar.«

In že sta švignila tuji fant in Pepi po sanincu dol. — Lekšec je napel sapo in z nemirnimi očmi sledil sankam.

Že sta bila doli pri koritu konec gonje. Tam spodaj na ovinku pa, kakor bi fanta zagrabila čudna nevidna roka, ju je zmanjkalo... snežni oblak je vse zakril.

Prijokal se je Lekšec domov, kajti mleka ni bilo, ker se je steklenka strla. Jarkovčevi pa so nesli domov zlomljene sani, opraskanega tujega fanta — in domačega Pepi-ja z zlomljeno nogo.

JULES VERNE:

112

Potovanje na Luna*)

Ko so opazovali, kako se giblje izstrelak, so kaj lahko spoznali, da je izstrelak med svojim oddaljevanjem od lune risal enako krivuljo, kakor jo je risal, ko se je luni približeval. Risal je tedaj zelo iztegnjeno elipso, ki se bo verjetno raztezala do točke ravnotežja privlačnih sil, se pravi do tiste točke, kjer se vpliva zemlje in njene spremljevalke paralizirata.

Do tega sklepa je po dejanskih ugotovitvah prišel Barbicane in z njegovim pričanjem sta se strinjala tudi oba prijatelja.

Takoj nato pa so pričela deževati vprašanja.

— Ko bomo prišli na tisto mrtvo točko, kaj bo z nami? je vprašal Michel Ardan.

— Tega ne vem! je odgovoril Barbicane.

— Po mojem mnenju lahko kaj domnevamo?

— Dvoje, je odgovoril Barbicane. Ali hitrost projektila ne bo dovolj velika in bo zato večno ostal nepremično na tisti črti ravnotežja privlačnih sil...

— Rajši imam drugo domnevo, pa naj bo že kakršna koli, mu je Michel segel v besedo.

— Ali pa bo njegova hitrost zadoščala, je nadaljeval Barbicane in bo svojo eliptično pot nadaljeval ter večno krožil okoli kraljice noči.

— Lepa tolažba! je rekel Michel. Vrteti se kakor pohlevni služabnik okrog lune, ki smo jo imeli že za našo podložnico. Ali nas res čaka taka bodočnost?

Barbicane in Nicholl nista ničesar odgovorila.

— Molčita? je nestrpno dodal Michel.

— Ni kaj odgovoriti, je rekel Nicholl.

— Mar ne moremo ničesar poskusiti?

— Ne, je odvrnil Barbicane. Ali bi se rad boril proti nemogočemu?

— Zakaj ne? Mar bo enega Francoza in dva Amerikanca preplašila takšna beseda.

— Kaj pa hočeš?

— Obvladati gibanje, ki nas nosi.

— Kako obvladati?

— Kako, se je razvnel Michel, zmanjšati ali povečati mu hitrost, spremeniti ga tako, da ostvarimo svoje načrte.

— Toda kako?

— To je vajina stvar! Če topničarji niso gospodarji svojih krogel, potem niso več topničarji. Če izstrelak zapoveduje kano-nirju, potem je treba njega stlačiti v top namesto izstrelkal Lepa učenjaka sta, pri moji veri! Ne vesta, kaj bi bilo treba storiti zdaj, ko sta me navlekla...

— Navlekla! sta vzkliknila Barbicane in Nicholl. Navlekla! Kaj hočeš s tem reči?

— Pustimo to, ne obtožujmo se med seboj! je rekel Michel. Jaz se ne pritožujem. Sprehod mi je všeč. Krogla je udobna. Vendar naredimo vse, kar je v človeški moči, da pademo kamor koli, če že ne moremo na luno.

— Saj tudi midva ne želiva ničesar drugega, dragi Michel, je odgovoril Barbicane. Toda manjka nam možnosti.

— Ali izstrelku ne moremo spremeniti gibanja?

— Ne.

— Niti zmanjšati hitrosti?

— Ne.

— Četudi ga olajšamo, kakor olajšajo preveč natovorjeno ladjo?

— Česa pa bi se radi znebili? je vprašal Nicholl. V izstrelku nimamo obtežilnega bremena. Sicer pa, če bi bil izstrelak lažji, bi se verjetno gibal hitreje.

— Počasneje, je pripomnil Michel.

— Hitreje, je odvrnil Nicholl.

— Ne hitreje ne počasneje, je povzel Barbicane, da bi pomiril oba prijatelja, ker letimo po brezračnem prostoru, kjer specifična teža nič ne pomeni.

— No, je odločno vzkliknil Michel Ardan, potem pa nam ostane samo še nekaj.

— Kaj pa?

— Zajtrkujmo! je mirno odvrnil pogumni Francoz, ki se je s takim predlogom vedno izmotal iz največjih težav.

(Dalje prihodnjič)

TEPPICHHAUS

RADLMAYR

VILLA CH

ima v času

BELIH TEDNOV
od 30. januarja do 20. februarja
IZREDNO NIZKE CENE

ŠPORTNI KOTIČEK

(Nadaljevanje s 6. strani)

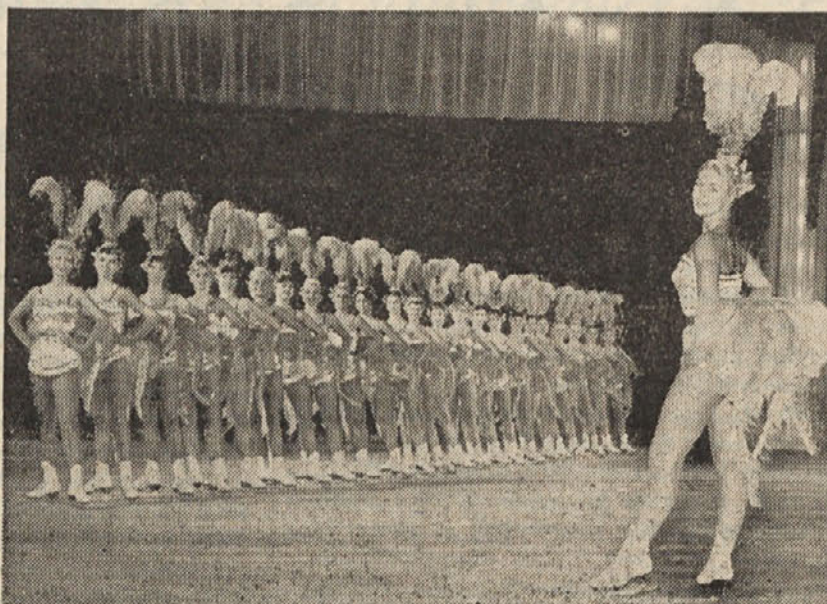
Celovsko moštvo KAC je najboljšje v Avstriji in si je minulo soboto pridobilo naslov državnega prvaka s tem, da je porazilo moštvo Kitzbühela s 4:7. Kljub temu, da so bili glede brzine in tehnike Kitzbühelčani nekoliko boljši, pa je zmagala večja borbena volja in pametnejša taktika. Nad 2000 gledalcev iz vse Tirolske je moralo gledati poraz domačinov. Kljub temu, da rezultat srečanja naslednjega dne v Innsbrucku s tamošnjim IEV ne bi več mogel glede državnega prvenstva nič spremeniti, so Celovčani svojo zmago ponovili in inomoško moštvo porazili s 3:2. Tako so se grožnje inomoških hokejistov, da se bodo maščevali za poraz, ki so ga nekaj tednov prej utrpeli v Celovcu, razblinili v nič.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 7. 2.: 07.30—08.00 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 8. 2.: 14.00—14.45 Poročila, objave, pregled sporeda. — Komur je sreče dar bila klofuta. (K 111. obletnici smrti pesnika Franceta Prešerna.) — 17.55—18.10 Zdravljenje s postom. — TOREK, 9. 2.: 14.00—14.30 Poročila, objave. — Iz domačih gajev. — SREDA, 10. 2.: 14.00—14.45 Poročila, objave. — Domači vrt. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 11. 2.: 14.00—14.30 Poročila, objave. — Venček domačih pesmi. — PETEK, 12. 2.: 14.00 do 14.45 Poročila, objave. — Mladinski obzorik. — SOBOTA, 13. 2.: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 14. 2.: 07.30 do 08.00 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

„Eisrevue“ — pravljica na ledu v Celovcu

Opozarjamo na gostovanje dunajske „EIS-REVUE“, ki bo v Celovcu v Velesejski dvorani (Messehalle) v dneh od 3. do 14. februarja. Za te prireditve, na katerih bodo nastopali svetovno znani dunajski umetniki na ledu, vlada veliko zanimanje. Med nastopajočimi je več evropskih prvakinj v umetnem drsanju, pa tudi zbor je vreden slovesa, ki ga dunajska drsalna šola uživa po svetu. Pričakujejo, da se bo teh prireditev udeležilo približno 10 tisoč ljudi iz Avstrije in inozemstva. Ne zamudite te redke prilike, ki se vam sedaj nudi, in si pravočasno rezervirajte vstopnice za to „Pravljico na ledu“.

Iz sodne dvorane

(Nadaljevanje s 4. strani)

rožniki na več krajih vernberške občine našli krasne 20- do 23 letne jelke, katerih vrh je bil sveže odrezan. Ker ni bil Karl edini, ki bi mogel to storiti, niso mu pa mogli dokazati, da je on to storil, je bil oprostjen po starem sodnem pravilu: v dvomu je treba obtoženca oprostiti.

Zadnji božič pa je Karel spet bil s polno paro v »lesni trgovini«, da beljaške družine, ki so imele dovolj denarja za njegove lepe jelkove vršičke, osreči s tem lepim božičnim simbolom. Tudi letos so orožniki našli v vernberških gozdovih jelke s sveže odsekanimi vršiči. Nekaj časa je Karel tajil, končno pa je priznal, da je v samostanskem gozdu 32 jelkam posekal vršiče. Ker je vse lepo priznal in doslej še ni bil videl zaporov od znotraj, so mu sodniki naložili milo kazen 3 mesece zavora in še to pogojno.

GLEDALISČE V CELOVCU

PETEK, 5. 2.: Der Zerissene, veseloigra (premiera). — SOBOTA, 6. 2.: Die schöne Helena, opereta. — NEDELJA, 7. 2.: ob 15. uri: Die Entführung aus dem Serail, opera. — SREDA, 10. 2.: Die Entführung aus dem Serail, opera. — ČETRTEK, 11. 2.: Die schöne Helena, opereta. — PETEK, 12. 2.: Der Zerissene, veseloigra. — SOBOTA, 13. 2.: Der Zerissene, veseloigra. — NEDELJA, 14. 2.: ob 15.00 uri: Die schöne Helena, opereta.

Začetek predstav med tednom ob 20.15 uri, ob nedeljah pa ob 15. uri.

Nov Nestroyev obisk v Celovcu

Nova premiera celovskega gledališča bo nudila Nestroyeve „Zerissenen“, eno izmed najpristnejših del tega nesmrtnega dunajskega komika, čigar dela so nastala pred več kot 100 leti, vendar so še danes prav tako zanimiva in zabavna kot takrat. Nestroy ni pisal svojih šaloiger samo zaradi zabave, temveč je njihov namen, da se prek smešenja bori proti zlu v njegovih najsikrajnejših oblikah. Po drugi strani pa je v vsaki resni stvari tudi ščepec smešnosti in tega najde Nestroy z nezmotljivim instinktom pravega umetnika. Igra, ki jo bomo ta teden videli v Celovcu, pripoveduje o bogatem pri-daniču, ki je v razkošju zabil vse svoje življenje, a mora v smrtnem strahu, v katerega ga zapodi usoda, končno vendarle spoznati vrednost tega, kar je lahko miselno zamudil. Predstavo je naštudiral Grete Bittner.

Nicht versäumen-
wir räumen!

Anzüge, Kg.-Flanell, ab	676.—
Anzüge, beste PaBform	498.—
Sakko, erstklassig verarbeitet	235.—
Wintermäntel, sehr günstig, ab	398.—
Übergangsmäntel, alle Größen, ab	294.—
Hosen, enorme Auswahl, ab	98.—
Anorak, Hämmerle Novelin	315.—
Anorak, Kinder, gefüttert	99.—
Skipullover, reine Schafwolle	297.—
Rockwesten, Ia, Schurwolle	298.—
Pullover, viele Modefarben	140.—
Herrenhemden, bester Flanell	68.—
Herrenhemden, Rhomborg, Popeline, ab	69.—
Herrenhemden, Strapaz-Qualität ab	50.—

KLEIDER KOGLER
KLagenfurt, Herrengasse

Izkoristite
RAZPRODAJO

pri
Ros König

Klagenfurt, Bahnhofstraße 9

Odlična kvaliteta po
najugodnejših cenah!

Prešite odeje šil. 98.— in še številno drugo blago ugodno na razprodaji pri SATTLER am Heuplatz, Klagenfurt.

Hoover Alfa-pralni stroji, živalni stroji, kolesa raznih znamk in na-domestni deli, mlini, drobilniki, posnemalniki, molzni stroji in vsi ostali kmetijski in gospodarski stroji, najceneje pri

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobria ves

— Plačila tudi na ugodne obroke —

Flanelaste rjuhe namesto 68.— šil. sedaj 49.— šil. in še marsikatero drugo blago ugodno kupite na razprodaji pri SATTLER am Heuplatz, Klagenfurt.

Ab 30. Jänner INVENTUR.

Räumungs-
Verkauf

zu tief reduzierten Preisen bieten wir Ihnen modernste

**Vorhangstoffe
Teppiche
Bettvorleger
und Bettumrandungen**

MÖBELHAUS

STADLER
KLagenfurt

WEITERE NUMMERE 4

Filmska ocena

ZNAKI ZA OCENO FILMOV: I = priporočljiv za vse; Ia = priporočljiv za odrasle in zrelejšo mladino; II = za vse; III = za odrasle in zrelejšo mladino; IV = le za odrasle; IVb = za odrasle s premislekom; IVb = za odrasle z resnim premislekom; V = odsvetujemo; VI = odklanjamo; + ga priporočamo; ++ film je res vreden, da si ga ogledamo.

BISTRICA V ROŽU

Sobota, dne 6. II. 1960: Bitterer Reis, IVb. — Nedelja, 7. II. 1960: Der Pauker, III. — Sreda, 10. II. 1960: Meine 99 Bräute, V.

ŠT. JAKOB V ROŽU

Sobota in nedelja, dne 6. in 7. II. 1960: Wolgashiffer, III. — Torek, 9. II. 1960: Tarzan und der schwarze Dämon, III.

BOROVLE

Sobota, 6. II. 1960: Ich war ihm hörig, V. — Nedelja, 7. II. 1960: Rendezvous in Wien, IVa. — Torek, 9. II. 1960: Der Sturm bricht los, IVa. — Četrtek, 11. II. 1960: Zwei in einem Bett, III.

Ali ste že plačali naročnino?

Kern
FAHRZEUGE
RADIOHAUS
ELEKTROWAREN

Radio aparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI

**Radiohaus
KERN**
Klagenfurt, Burggasse
Ugodna plačila na obroke

Staunend billiger

Räumungsverkauf

Herren-Samthosen, nur schwarz	S 128.—
Herren-Modchosen	S 128.—
Herren-Gabardinehosen	S 148.—
Herren-Pullover, reine Wolle	S 138.—
Herren-Flanellhemden	S 39.—
Herren-Popelinehemden, Ia, einmalig	S 49.—
Damen-Flanellkleider	S 65.—
Damen-Flanellblusen	S 49.—
Damen-Flanellnachthemden	S 49.—
Damen-Westen, reine Wolle	S 138.—
Damen-Unterkleider, maschenfest, Ia	S 29.—
Damen-Stoffschößen	S 79.—
Kinder-Westen	S 39.—
Kinder-Stutzen in allen Größen	S 13.50

BEI

JOSEF BATELITSCH

KLagenfurt, Benediktinerplatz 5

MALI OGLASI

Samski invalid želi znanja z gospodično ali vdovo, nad 50 let, s pokojnino, ločenke izključene. Dopise na upravo pod značko „A“.

Povoji namesto 6.50 šil. sedaj 3.90 šil. in še marsikatero drugo blago ugodno na razprodaji pri SATTLER am Heuplatz, Klagenfurt.

NICHT VERSÄUMEN, WENN WIR RÄUMEN! PREISE KLEIN, JETZT KAUFET EIN!
RÄUMUNGSVERKAUF VOM 30. JÄNNER BIS 20. FEBER 1960

EDER & CO
KLagenfurt, WIENERGASSE 7